

ZP-LM

Akik elnyerték...

Interjú dr. Horváth Zsolttal és Horváth Zoltánnal

— Korábban volt egy ösz-szejöveteletem a gazdasági igazgatósággal. Milyen megá-lapodásra jutottatok?

Horváth Zolt, Doki: Szeptember 30-án tárgyalunk a gazdasági főigazgatóval. Meg-egyeztünk a fő kérdésekben, és szóbeli ígéretet kaptunk egy előzetes szerződésvezetetre, amely ha mindkét félnek meg-felel, aláírásra is kerül.

— Mikor indul be a klub?

Horváth Zoltán, Ősi: Szeretnénk minél hamarabb — lehetőleg még e hónapban — de az a szerződés kötési időpont-jától függ. Utána két héten be-lül nyitunk.

Doki: Az aláírás előtt még egy hosszú leltározási proced-úrát is meg kell ejteni.

— Milyen érezhető változás lesz?

Ősi: Más áll majd a pult mögött. Komolyra fordítva a szót, mindenki ismerős arcokat fog felfedezni, hiszen a büfé-ben hallgatók is dolgoznak majd. Az egésznek jobb lesz a hangulata.

Doki: Az árak alacsonyab-bak lesznek, a választék bő-vül. Nagy változás lesz a prog-ramok megjelenése: A hét meghatározott napjain azonos jellegű rendezvények lesznek, így pl. hétfőnként blues, rock, alternatív együttesek lépnek fel, kedden és szerdán tudó-

mányos, művészeti jellegű programok, csütörtökön Heve-si Tamás nosztalgiabulijai lesznek.

Ősi: Zenés — táncos ereszd el a hajamat.

Doki: Péntek a csendes el-mékedés napja lesz, szerve-zett programok nélkül, elkor magánbulikra is rendelkezés-re áll a klub.

Ősi: Alfa állapot prog-ram...

Doki: A szombat még kér-dekes, szándékaink szerint rockklub.

Ősi: Vasárnap szeretettel várjuk az otthonról érkezőket.

Doki: A közgazdosok diákiga-zolvánnyal jöhethetnek a klubba, számukra minden rendezvény ingyenes.

Ősi: Ezenkívül adottak lesznek a feltételek a szabad-idő kulturált eltöltésére: biliárd, csocsó, kártya, go, domi-nó, rizikó, ó.

— Mi a garancia arra, hogy a pályázatban áttalaltok vállaltak megvalósulnak?

Doki: Először is az, hogy megígértük.

Ősi: Rá vagyunk „kényszerítve”, hogy megcsináljuk, mivel a jó programok által vonzott nagyszámú közönség biztosíthatja a klub rentabili-tását.

(Folytatás a 8. oldalon.)

Előterjesztés az egyetem egy hónapos bezárására

A tanév első egyetemi tanácsülésén, október 8-án, a HT képviselője, Földvári Szabolcs személyi bejelentést tett. Rózsás Péter a HT elnöke, ahogy azt megválasztásakor előre is jelezte, október 1-jével lemondott, és a HT új elnököt választott. Scharle Agota személyében Andorka Rudolf rektor megköszönte Rózsás Péter tevékenységét és sikeres munkát kívánt az új HT-elnöknek.

A rektor személyi ügyekben kérte az egyetemi tanács jóváhagyását, amikor átadta Horváth Istvánnak, az orosz tanszék vezetőjének oktatási igazgatóhelyettesé történő két-éves megbízatásáról szóló kinevezését. Kaponyi Erzsébet, aki korábban erre a feladatra volt jelölve, Rostoványi Zoltán általános társadalomtudományi kari dékán kérésére továbbra is dékánhelyettesi feladatokat lát el.

Ezt követően két bizottság kinevezésére került sor az egyetemi külkapcsolatok nem-

zetközi stratégiai bizottságának elnöke: Andorka Rudolf, ügyvezető: Forgács Csaba, tagjai: Zalai Ernő, Berács József, Branyiczky Imre, Forgó Ferenc, Lengyel György, Sipos Zoltán és Földvári Szabolcs. Az egyetemi tanács a két bizottság személyi összetételével egyetértett.

A második napirendi pont a munkaterv megvitatása volt. Kerégyártó Györgyné oktatási igazgató javasolta, hogy célszerű lenne, ha az egyetemi tanács foglalkozna a hallgatói ösztöndíj-elosztás rendszerével, megelőzzé a következő fél-év megkezdése előtt. Az egyetemi tanács a javaslatot elfogadta azzal, hogy a decemberben sorra kerülő témát a HT és az EDJB-vel közösen készíti elő.

A munkatervet az egyetemi tanács egy tartózkodással elfogadta. Az egyetemi gazdasági hely-ze-tről adott tájékoztatást Hajdú Ottóné gazdasági főigazgató. Bővel tette, hogy az egye-temi költségek 21 millió forin-talra történt megrövidítése arra kell, hogy készítse a gaz-dasági vezetést, hogy még eb-ben az évben egy hónapra be-zárja az egyetemet a dologi kiadások megtakarítása érde-kében. A HT által javasolt egyhetes demonstráció a fő-igazgató szerint a szorult anya-gi helyzeten nem segít. Ezért az egyetemi tanács megbízta Hajdú Ottóné, hogy pontosan vegye számba, hogy a három egyetemi épület bezárása egy-hónapra milyen megtakarítást eredményezhet, és a novembe-ri egyetemi tanács ennek is-me-retetében a témát újra vi-tassa meg.

Forgó Ferenc megfontolásra javasolta — az egyetem kény-yszerhelyzete miatt, ami való-színűleg a következő években

sem fog javulni — az egész oktatási év beosztásának fe-lülvizsgálatát, ahogy azt az Egyesült Államokban is ta-pasztalta. Ott ugyanis koráb-ban kezdődik a tanév, hosz-szabb ideig tart a téli szün-idő és később fejeződik be a tanév. Ezzel az átstrukturálás-sal mi is milliárdokat tudnánk megtakarítani.

Az egyebek között Hajdú Ottóné jelezte, mivel a dolgo-zók elégedetlenek az ebéd-jegyek itteni levásárlásának lehetőségével, ezért szó lehet arról, hogy a jövőben az ebéd-jegyeket a Meiml-üzletekben is be lehet váltani.

Hrubos Ilkó kérdésére, hogy nincs-e lehetőség a Pest-Budai Vendéglátó helyett más-sal szerződésről kötni a menza üzemeltetésére, a főigazgató el-mondta, hogy idén a feladatok sűrűsége miatt nem volt mód a pályázat kiírására, de jövő-re sor kerül rá, ugyanis nyár kö-zepéig szól a szerződés a Pest-Budai Vendéglátóval. II. E.

KÖZGAZDASZ ... FFO05047
00635940
1992.10.27.

XXXV. ÉVFOLYAM, 14. SZÁM ÁRA: 5 FORINT 1992. OKTÓBER 22.

KINEVEZÉS

Majevszky Ernőné, a GI pénzügyi osztály vezetőjét gaz-dasági főigazgató-helyettesé nevezte ki Andorka Rudolf rektor október 1-jével. Így a jövőben Hajdú Ottóné főigaz-gató munkáját két helyettes Molnár László, a műszaki fő-igazgató-helyettes és az újon-nan kinevezett Majevszky Er-nőné segíti.

A 100 pont túl sok ♦ Talán aláírásgyűjtés ♦ Le a réztáblával! Egyetemi alkotmánybírósgot, citromdíjat! Diákpárzs(?)

Kísérletet tettek álláspon-tjuk összehangolására néhány egyetempolitikai kérdésben a szakkollégiumok és a hallgatói tagozat képviselői október 13-án, egy beszélgetésen. A Rajk-szakkollégisták kezdemé-nyezték a találkozót, amelyen először az együttműködés ál-talános formáit próbálták megtalálni — nem sok ered-ménnyel. A hallgatói tagozat jelenlegi formájában nem „vezető szerv”, hanem érdek-képviseleti testület, így nem vállalkozhat arra, hogy össze-hangolja az egyetemen műkö-dő diákcsoportok közötti tevékenységét, érdekérvényesí-tését. Ha a hallgatói öntevő-kenység „összefogásának”, megszervezésének igényével lépne fel, azt minden bizony-nal az önálló tevékenység-centrumok utasítanák el.

Nem marad más hátra, mint konkrét ügyekben keresni az együttműködés lehetőségét. Az október 13-i megbeszélésen számos témát felvetett Eső Péter, a Rajk DB-titkára, ami-ből háromról ejtettek érdem-ben szót. Az egyik ezek közül az első évfolyamon beindított speci-ális tantervű („elit”) képzéssel kapcsolatos kételyek megfo-galmazása volt. A jelenlévők egyetértettek abban, hogy az ezért adható, az egyéni rang-sorba beszámító 100 pont túl sok, semmi garancia arra, hogy emögött ennyi többlet-teljesítmény lesz. Sérti az ön-tevékeny csoportok érdekét és igazságérzetét, hogy a bennük végzett munkáért csak jele-nnyi pluszpontot lehet kapni. A beszélgetés résztvevői számára úgy tűnt, az elsők nem tudták, mire jelentkeztek, amikor a speciális tantervű

képzést választották. Amit ott tanulnak, azt csak a közgaz-dasági karon lehet hasznosí-tani, így ez a képzési forma értelmezhető a szakosodás elő-rehozatalának is. Szabó Gábor II. éves rajkos diák tájékoztatta a többieket egy levélről, amiben az évfolyama tagjait informálja arról, hogy mi történik azokkal, akik bukás vagy évhalasztás miatt a 3+2-es rendszerbe ke-rülnek. A probléma abszolúte rendezetlennek tűnik. Lényege, hogy az érintett diákokkal szembeni tanulmányi feltéte-leket, szabályokat az egyetem az oktatás közber megváltoz-tatja. Aki nem tudja letenni az alapvizsgákat, annak főiskolai ágra kellene kerülnie a régi rend szerint. Azonban ez meg-szűnik. Aki megfelelő ered-ménnyel lezárta negyedik félév után halaszt, az bekerül a

pontversenybe, tehát — a ko-rábbi feltételekkel ellentétben — nem garantált az egyetemi ágra való kerülése. A diákok aláírásgyűjtés indítását fon-tolgatják ebben az ügyben. Felmerült még, és a jelen-lévők egyetértésével találo-zott, hogy az Economix Rt. „réztáblája” kerüljön le az egyetem bejárata előtti oszlop-ról. (Ezzel kapcsolatban erő-teljes lobbizás folyik.) Meg nem vitott ötletek maradtak a következők: áll-jon fel egyetemi „alkotmány-bírósg” a vizsgázási, osztályo-zási panaszok legfelsőbb fel-lebbezési fórumaként; a diá-kok lépjenek fel a hallgatói létszám emelkedése ellen, mert az sérti az érdekeiket; létesül-jön citromdíj a legrosszabb oktatók „jutalmazására”. k.

Megelőző számunkban teret adtunk a szabad tanárválasztásról ok-tatói véleménynyilvánításnak Varga József matematika tanár lemondása kapcsán. Ebben a lapszámban most a diákok nyilatkoznak egy-részt arról, hogy kell-e korlátozni a szabad tanárválasztást, másrészt Varga tanár úrnak az egyetemmel szembeni kifogásairól — amelyet 2 pontban foglal össze.

GYANÚS AZ ÁLLANDÓ RENDMÁNIA

Kemény Vagyim harmad-éves társ. gazd. szakos hall-gató:

— Forgó Ferenc tanár úr nyilatkozatában érdekenyen érintett az a gondolat, hogy a felsőévesek rosszul informál-ják az alsóéves diákokat, és ez az oka annak, hogy az alsó évfolyamok nem aszerint vá-lasztanak tanárt, hogy ki m-nnyire ért a szakmájához, hanem, hogy kinél hogyan le-het lógni. Miután instruktor vagyok, ebből az következik, hogy mi vagyunk az okozói a rossz információknak, mert mi vagyunk azok, akik mesélünk az alsóéveseknek a tárgyakról, az egész rendszerről, a taná-rokról. Elgondolkoztunk mi is többször azon, hogyan lehetne a tanárokról az objektívhez közeli tárgyilagos információt adni, hogy tényleg választani lehessen közülük, mert nyil-

ván a szabad tanárválasztási rendszer csak akkor működik, hogyha valóban tudják a diá-kok, hogy mi az, ami közül lehet választani. Ha nincs in-formáció, nincs igazi választási lehetőség sem, kell egy átfogó kép arról, hogy az a ti-zen-egynéhány tanár, aki az évfolyamot vezeti, hogyan, mi-ként tanít. Ebben próbálunk mi segíteni, információt adni a tanárokról, amibe kétségte-lenül becsúsznak szubjektív elemek is, miután a saját élményeinktől sem tudunk el-vonhatókatni. De azért a fe-lelősségünkkel is tisztában vagyunk. Vagyis a tanárokkal nem tehetjük meg azt, hogy előítéletek alapján elküldjük az alsóéveseket a nekünk nem szimpatikus tanároktól. Eppen ezért úgy gondoltuk, hogy eb-ber az évben kísérletképpen (Folytatás a 3. oldalon.)

Javaslat az egyetem nevének megváltoztatására

Vita a pszichológiáról

További egy évre Kaponyi Erzsébet marad az általános társadalomtudományi kari dékán-helyettese az új dékán, Rostoványi Zoltán mellett. A testület október 13-i, legutóbbi ülésén ezután címzetes egyete-mi tanári ügyekben szavazott: Menyhay Imréné, a hosszú ideje Ausztriában letelepedett pszichológusnak, a pszichoana-litikus irányzat képviselőjének a pedagógiai tanszékre szóló kinevezését 17 igen, 5 nem és 4 tartózkodás fogadta. Cseh-Szombathy László szociológia tanszékre szóló kinevezését 20-an támogatták két tartóko-dás mellett.

lenne az egyetem nevé-t „közgazdasági és társada-lomtudományi”-ra változtat-ni. Egyetértéssel megszavazta a testület a kari oktatási, tudó-mányos és doktori, valamint nemzetközi bizottság tagjainak névsorát, és egyetértett azzal, hogy gazdasági bizottságot ak-or fog létrehozni, amikor az egyetem gazdasági ügyei de-centralizálódnak. Ezek után kari és tanszéki, magyar és angol nyelvű ismertető ki-adását határozták el. Éles vi-ta volt kibontakozóban a pe-dagógiai tanszék fejlesztési koncepciója kapcsán a pszicho-lógiáról, gazdaságpszichológiá-ról, társadalompszichológiáról általában és egyetemi oktatásá-ról, annak tanszéki hovatarto-zásáról különösen. A pedagó-gia és a szociológia tanszék kö-zött nyilvánvaló a nézetkü-lönbség ebben a kérdésben. A testület a vitát elnapolta. (mg)

Minél többet tesz az ember, annál többet bír Horváth Istvánné oktatási igazgatóhelyettes

„Ha egyszer idom lesz, írok egy köszönőlevelet Glatz Fe-rencnek, amiért megszüntette a kötelező orosztanulást.” Ha dják mondaná ezt, megérte-ném, de Horváth Istvánnétól, az orosz tanszék vezetőjétől kissé furesállom.

— Pedig a legkomolyabban gondolom. Negyven fölött az ember hajlamos rutinból dol-gozni, ha nincs semmi, ami másra kényszeríti, s ez nagyon öregít. Ha ebben a korban új lehetőségek nyílnak az ember előtt, az csodálatos érzés, s mi-itt, a tanszékem igazán tapasz-talhatjuk, mekkora energiákat szabadít föl bennünk az új-ra-kezdés. En például diák és ta-nár egyszerre vagyok, amióta elkezdtem az angol szakot. Igen, itteni intézeti kollégáim is tanítanak, felelteknek, hol-nap éppen dolgozatot írok.

— Ennek a beszélgetésnek az apropója az, hogy oktatási igaz-gatóhelyettes lettél. De emel-lett vezetted az orosz tanszéket, oktatási koordinátora vagy a nyelvi intézetnek, menedzsere a nyelvtanárképzésnek; nem sok ez?

— Minél többet tesz az em-

ber, annál többet bír, és képes-ségeink messze nincsenek ki-használva. Ha pedig szellemi-leg jól van valaki, akkor fizi-kailag virul. Nem érzem, hogy kimerült lennék, épp ellenke-zőleg. Ha hisz az ember ma-gában, ha tudja, hogy terhel-hető, mert képes elvegezni a

feladatait, akkor van minden rendben. Szeretek ezen az egyetemen dolgozni. Tíz éve is hívtak az ELTE-re, de az utol-só pillanatban rájöttem, hogy nem érdemes itt hagyni a kö-zgáz, mert rugalmas, nyitott, érdekes. Szívesen csinálók itt bármit, mert érdemes.

— Most oktatási igazgatóhe-lyettes lettél. Mit jelent ez?

— Körülbelül az alapozós dé-kánhelyettes munkájával azo-nos egyelőre, amíg nincsenek felsőbb éves reformévfolya-mok. Hosszabb távon valószí-nűleg az első három évhez ka-pcsolódik ez a munka, az alap-diplomás kiséri el, a hallgató-kat. Sok adminisztratív mun-taátlan kúlcseMBER.

A nehézségek másik fő cso-portja anyagi jellegű. A jelen-legi tankönyvtárral mellett a diákok nem tudják megvenni könyveiket még a hozzájárú-lással sem, ami különben is na-gyon hamar elfogy. Vannak az-tan megélhetési és lakásprob-lémáik is, s bár ezek nem tar-toznak közvetlenül az oktatás-hoz, azért nem lehet őket fig-yelmen kívül hagyni.

— Mivel fordulnak hozzád a diákok?

— Sok sikert kívánunk az új feladatokhoz! M. G.

„Sok a diák, ezernyi problé-mával.”
Fotó: Komó

ÚJABB 9 TEMPUS-ÖSZTÖNDÍJ az UTRECHT NETWORK támogatásával

Az Utrechti Egyetem (Hollandia) koordinálja azt a Tempus-projektet, amelyben 18 nyugat-európai és 9 középkelet-európai egyetem vesz részt. E program keretében e tanév második félévében egyetemünk 9 hallgatója tölthet 6, illetve 7 hónapot az alábbi egyetemeken:

1. Az Utrechti Közgazdasági Főiskola 4 harmadéves hallgatót fogad 4 havi közgazdasági, pénzügyi tanulmányok folytatására és 3 havi szakmai gyakorlatra. Az oktatás nyelve angol, (Bachelor of Business Administration, European Management Programme).

6-6 hónapos ösztöndíjak az alábbiak:

2. A Strasbourg II. Egyetem elsősorban szociológia-tanulmányokat ajánl harmad-, negyed-, illetve ötödéves hallgatók számára. Az oktatás franciául folyik, de vannak

angol, sőt német nyelvű kurzusok is. Két diákot várnak.

3. A thessaloniki Aristotle Egyetem egy hallgatót fogad közgazdasági területen. Az oktatás nyelve görög, ezért görögül tanuló 3-4. éves, vagy a diplomájához angol nyelvű kutatást végző ötödéves hallgató jelentkezését várják.

4. A Hull-i Egyetem (Egyesült Királyság) egy ötödéves hallgatót fogad, aki a környezet-gazdaságtan, regionális fejlesztés és a gazdaság átalakítása témákban 3 havi tanulmányok után szakmai irányítás mellett további 3 havi önálló kutatást végez.

5. A Coimbra Egyetem (Portugália) közgazdasági, informatikai és/vagy szociológiai tanulmányokra vár egy, legálább harmadéves hallgatót, aki portugálul tanul. Angol nyelvű konzultáció kérhető, de az oktatás nyelve a portugál.

Az ösztöndíj nagysága havi 600 ECU, amelyből a hallgatónak az utazás és a megélhetés minden költségét fedeznie kell. A pénz csak a fogadó egyetemre való megérkezéskor áll rendelkezésre, ezért az útiköltséget a hallgatónak meg kell előlegeznie.

A pályázni kívánó hallgatók A TEMPUS IRODÁBAN (Fővám tér 213. szoba) kaphatnak bővebb felvilágosítást. Pályázni formanyomtatványon lehet, amelyet másfél-két oldalas, az oktatás nyelvén írt szakmai munkatervvel kibővíteni kell benyújtani 1992. november 10-ig.

Az utazó hallgatókat kétoldali egyeztetéssel választjuk ki. A hallgatókat az első félévi vizsgák sikeres letétele után január közepétől várják a fogadó egyetemeken.

Kovács Erzsébet
TEMPUS KOORDINÁTOR

A diákok véleménye

Az első reformérvfolyam indulásától kezdve minden félév végén az első- és másodéves hallgatók egyéni kérdőívek kitöltésével véleményüket mondják tárgyaikról. A kérdőíveket önkéntes alapon és név nélkül töltik ki a félévi vizsgák után. Az íveket a dékáni hivatal gyűjti.

Kerékgyártó Györgyné oktatási igazgató rendelkezésünkre bocsátotta az 1991-92-es tanév első két évfolyamának második féléves véleményezését összesítő táblázatokat.

Mint mondotta a felmérés eredményeinek értelmezése során tekintettel kell lenni arra, hogy igen alacsonynak mutatkozott a válaszolási hajlandóság. A kérdőív minden hallgatóhoz eljutott, de meglehetősen alacsony volt a kitöltési arány. A statisztikai módszerrel az ilyen típusú közvélemény-kutatást olyan megfigyelésnek tekintjük, amely túlmegy az egyedi észrevételeken, hasznos információt nyújthat, de nem tekinthető olyan min-

távételnek, amelynek az eredményei kivétel nélkül az évfolyamokra, ugyanis nem tekinthetők fel, hogy a válaszolás és nem válaszolás független a véleményről, illetve hogy összetétele reprezentálja az összhallgatósságot.

A feldolgozás eredményét az oktatási igazgatóság elküldte a tanszékerekre, karokra, az egyetem vezetésének és a HT-nek. Ebben a számban az el- sős diákok véleményét reprezentáló táblázatokat közlünk.

Gyakorlatot látogat (%)

A tantárgy neve:	nem-1/4-et	felet	3/4-et-min ut	részarány	válaszok
Bevezetés a számítástechnikába	0,8	1,7	97,5	18%	119
Makroökönómia	29,0	13,0	58,0	20%	131
Matematikai alapismeretek II.	2,4	3,4	94,0	39%	252
Számvitel I.	5,4	9,7	84,8	40%	257
Idegen nyelv	0,0	7,4	92,6	25%	163
Proszeminárium	5,1	11,7	83,2	33%	214
Bevezetés a filozófiába	10,0	15,0	75,0	8%	20
Politikatumomány	0,0	7,1	92,9	34%	56
Esz. Bevezetés a filozófiába	6,7	13,3	80,0	37%	75
Esz. Bevezetés a számítástechnikába	7,1	0,0	92,9	42%	14
Esz. Magyar gazdaság- és társadalomtörténet	0,0	2,0	98,0	37%	51
Esz. M. o. természeti és gazdft.-i erőforrásai	12,1	9,1	78,8	46%	33
Esz. Makroökönómia	17,7	17,7	64,5	39%	141
Esz. Matematikai alapismeretek II.	8,3	8,3	83,3	67%	12

Gyakorlat segít (%)

A tantárgy neve:	sehoggy-alig közepesen	jól-ki-válóan	részarány	válaszok	
Bevezetés a számítástechnikába	6,8	26,3	66,9	18%	118
Makroökönómia	15,5	29,1	55,3	16%	103
Matematikai alapismeretek II.	6,0	13,2	80,8	39%	250
Számvitel I.	12,9	26,1	61,0	39%	249
Idegen nyelv	15,4	15,5	66,0	25%	162
Proszeminárium	21,4	23,4	55,2	31%	201
Bevezetés a filozófiába	11,1	5,3	83,3	7%	18
Politikatumomány	13,0	11,1	75,9	33%	54
Esz. Bevezetés a filozófiába	16,7	13,9	69,4	31%	72
Esz. Bevezetés a számítástechnikába	7,7	0,0	92,3	39%	13
Esz. Magyar gazdaság- és társadalomtörténet	22,0	14,0	64,0	36%	50
Esz. M. o. természeti és gazdft.-i erőforrásai	19,4	25,8	54,8	43%	31
Esz. Makroökönómia	20,0	21,6	58,4	35%	125
Esz. Matematikai alapismeretek II.	0,0	27,3	72,7	61%	11

Elvárt teljesítmény (%)

A tantárgy neve:	túlzott	normális	alacsony	részarány	válaszok
Bevezetés a számítástechnikába	10,1	82,6	7,3	17%	109
Makroökönómia	8,4	85,7	5,9	18%	119
Matematikai alapismeretek II.	7,7	84,2	8,1	36%	234
Számvitel I.	7,9	83,7	8,4	37%	239
Idegen nyelv	7,8	80,5	11,7	24%	154
Proszeminárium	7,9	83,7	8,4	31%	202
Bevezetés a filozófiába	0,0	100,0	0,0	9%	21
Magyar gazdaság- és társadalomtörténet	3,7	85,2	11,1	26%	27
M. o. természeti és gazdft.-i erőforrásai	15,9	81,8	2,3	48%	44
Politikatumomány	0,0	90,4	9,6	32%	52
Technológia	4,3	91,3	4,3	47%	23
Esz. Bevezetés a filozófiába	2,9	85,7	11,4	30%	73
Esz. Bevezetés a számítástechnikába	7,7	92,3	0,0	39%	13
Esz. Magyar gazdaság- és társadalomtörténet	7,0	79,1	14,0	31%	43
Esz. M. o. természeti és gazdft.-i erőforrásai	16,1	83,9	0,0	43%	31
Esz. Makroökönómia	8,0	80,3	11,7	38%	137
Esz. Matematikai alapismeretek II.	8,3	66,7	25,0	67%	12

Számonkérés formája (%)

A tantárgy neve:	megfelel	nem f. m.	részarány	válaszok
Bevezetés a számítástechnikába	80,3	19,7	18%	117
Makroökönómia	91,7	8,3	21%	133
Matematikai alapismeretek II.	85,2	14,8	39%	250
Számvitel I.	84,0	16,0	40%	257
Idegen nyelv	71,3	28,7	25%	164
Proszeminárium	91,8	8,2	21%	134
Bevezetés a filozófiába	95,2	4,8	9%	21
Magyar gazdaság- és társadalomtörténet	91,4	8,6	24%	35
M. o. természeti és gazdft.-i erőforrásai	76,1	23,9	50%	46
Politikatumomány	99,9	0,1	33%	55
Technológia	82,6	17,4	47%	23
Esz. Bevezetés a filozófiába	90,4	9,6	31%	73
Esz. Bevezetés a számítástechnikába	100,0	0,0	42%	14
Esz. Magyar gazdaság- és társadalomtörténet	92,2	7,8	37%	51
Esz. M. o. természeti és gazdft.-i erőforrásai	81,8	18,2	46%	33
Esz. Makroökönómia	83,0	17,0	39%	141
Esz. Matematikai alapismeretek II.	100,0	0,0	67%	12

Szereti-e a tárgyat? (%)

A tantárgy neve:	igen	nem	részarány	válaszok
Bevezetés a számítástechnikába	69,2	30,8	18%	117
Makroökönómia	60,6	39,4	20%	132
Matematikai alapismeretek II.	47,6	52,4	39%	250
Számvitel I.	53,0	47,0	39%	251
Idegen nyelv	83,4	16,6	25%	163
Proszeminárium	76,2	23,8	31%	202
Bevezetés a filozófiába	90,5	9,5	9%	21
Magyar gazdaság- és társadalomtörténet	82,9	17,1	34%	35
M. o. természeti és gazdft.-i erőforrásai	53,7	46,3	50%	46
Politikatumomány	73,6	26,4	34%	56
Technológia	70,8	29,2	49%	24
Esz. Bevezetés a filozófiába	74,3	25,7	31%	74
Esz. Bevezetés a számítástechnikába	92,9	7,1	42%	14
Esz. Magyar gazdaság- és társadalomtörténet	80,4	19,6	37%	51
Esz. M. o. természeti és gazdft.-i erőforrásai	63,6	36,4	46%	33
Esz. Makroökönómia	72,3	27,7	39%	141
Esz. Matematikai alapismeretek II.	91,7	8,3	67%	12

Örömet szerez a diákok segítése

Szarvas Beatrix, a statisztika tanszék oktatója 1990 márciusától dékánhelyettese a közgazdasági karnak. Temesi József, a kar új dékánja felkérte, hogy vállalja el a munka további ellátását. A felkérést elfogadta, a kari tanács október 15-i ülésén hosszabbította meg dékánhelyettesi megbízatását.

„A vezetők közti munkamegosztásban az én tisztem a tanulmányi és oktatási ügyek felügyelete — mondja Szarvas tanárnő. — Korábban is ez volt a feladatomban, így mostanra elég nagy gyakorlatot szereztem, amire nagy szükségem lesz az előttünk álló problémák megoldásához.” A részletekről megtudtuk, hogy ebben az évben — a többi karral együttműködve — folytatni

kell a szakirányokra kerülés rendjének szabályozását, gondoskodni kell arról, hogy megfelelő szakirány-tájékoztatók álljanak a diákok rendelkezésére. Az első reformérvfolyam tagjai 1993-ban érkeznek el az állami vizsgához. A szakirányok zárásának, a diplomadolgozat-vezetések rendjének kidolgozása is ennek az évnak a feladata.

Kérdésünkre Szarvas Beatrix elmondta, hogy elsősorban azért vállalt közfunkciót az egyetemen, mert kihívást jelent számára, hogy megismerje a Közgáz oktatásának egészét, átlássa a képzés szerkezetét, részt vegyen az egyes szervezeti egységekben.

„Tárgyam, a statisztika, az alapoktatásban szerepel — te-

szi hozzá a régi-új dékánhelyettes. — Korábban másodéven elbúcsúztam a hallgatóktól, a felsőbb éveken legfeljebb néhányszor találkoztam velük, szakszemináriumokon vagy államvizsgákon. Mint a kari adminisztráció tagja, az alapképzés után is kapcsolatban maradtok a diákokkal. Nemcsak tanulmányi, de szociális, elhelyezkedési és más problémáikkal is foglalkoznom kell. Ez önmagában is érdekes, sokszor nehéz feladatot jelent a munka, ugyanakkor örömet szerez a számomra, hogy a korábbinál sokkal több diákkal ismerkedem meg, segíthetek mindennapi évfolyamszintű, csoportos vagy egyéni gondjaik orvoslásában.”

K.

A heti 14 óra nem sok (?)

Meglehetősen soknak hangzott, amikor megtudtuk, hogy Sugár Andrásnak, a statisztika tanszék oktatójának heti 14 órája van. A reformkonceptiók „ideális” terhelésnek heti 6 órával számolnak, és első ránézésre a kutatómunkát is hátráltatja, ha valakinek ennyi órára kell készülnie.

— Egyáltalán nem sok ez a 14 óra — mondja az érintett. — Heti 8-10 óra eleve normálisnak mondható a művelődési tanszékeken. Nálunk vagy például a matekosoknál mindenkinek hozám hasonló mennyiséget kell tanítani.

— Mégis, miből jön össze ez a terhelés?

— Ne nevezük terhelésnek. Én legalábbis nem érzem annak, szívesen tanítok. Hogy miből áll össze? Az alapképzésben van hét óra (egy előadás, három gyakorlat), a többi: proszeminárium, szakszeminárium, szakiránykurzusok és a levelező tagozatosok órái. Le lehetne faragni, ha nagyon akarnánk. Proszemináriumot például egyáltalán nem kötelező tartani. Viszont ezt

áldoznám fel a legkevésbé szívesen. Az ilyen típusú kurzusok az igazi egyetemi órák!

— Nem unod mindig ugyanazt elmondani?

— Nem mindig ugyanazt tanítom. Tavaly például új könyvből oktattunk, idén ennek tapasztalatai alapján változtattunk a tananyagban. Átdolgoztuk a példátartat, és a többi. Nem az a kérdés, hogy az oktató hogy érzi magát, akinek sok órája van, hanem az, hogy az a kollégája nem unja-e magát, aki alig tanít.

— A tanszéketeiken dolgozók egyharmada elment az idén az egyetemről. Te miért maradsz?

— Nem tudom. Nincs kész válaszom erre a kérdésre. Egyébként nemcsak fiatalok hagyják itt az egyetemet, és nemcsak a magasabb fizetés indokolja az állásváltoztatásokat. Az egyik kollégám fő motivációja például az volt, hogy ugyanazt a keresetet, amit itt külön munkákkal, állandó rohangálással, szervezéssel szerzett meg, egy másik munkahelyen fixen, a rendes napi munkájáért megkapta. Egyszerűen

kiszámítható feltételekhez jutott.

Másrészt a statisztikusokkal szembeni új kihívások is csábítják a kollégáimat. Számos területen, például a biztosítási piacon felértékelődött a statisztikához, számítástechnikához, matematikához értők szaktudása. Engem is hívott tavaly két biztosító is. Érdekes munkát kínáltak, mindenesetre jobban láttam volna, hogy mi az értelme, célja, haszna annak, amit csinálnak, mint itt, az egyetemen.

— Ezek szerint te a régi jó magyar tanítói hagyományokat követed. Mintegy a „nemzet napzásamosaként” tanítasz. — Ugyan már, erről szó sincs. Vannak kevésbé racionális mozgatói is az ember cselekvésének. Jó páran dolgoznak az egyetemen olyanok, akik rég elmehettek volna sokkal jobb állásokba, de mégis itt maradtak, mert jól érzik magukat. Különben is tavaly jóval több óram volt, mégsem gondoltam arra, hogy más állás után nézzek...

K. S.

Segítség és megértést!

Előző számunkból anyagforrás miatt sajnos kimaradt a diákok pénzügyi támogatásáról szóló cikkünk. Aktualitását azonban nem vesztette el, mivel az adatefeldolgozás problémái azóta sem oldódtak meg.

Valójában minden diák felvehette volna a támogatást már a beiratkozás után két-három nappal, ha a hagyományos módon, kézzel kitöltött jegyzékkel dolgoztunk volna — meséli a két tanulmányi előadó hölgy. Ehelyett számítógépes feldolgozást, új iratkozási lapot vezettek be, amivel eddig több baj volt, mint haszon.

A dolog még nyár elején kezdődött, akkor hallottuk, hogy szeptembertől már új számítógépes program lesz a tanulmányiban, de nem kell aggódnia, mert júliusban megismertetnek bennünket vele és betanítanak a használatára is. Egészen augusztusig nem történt semmi, majd huszadika után, ami a postázás utolsó időpontja, megérkezett a számítástechnikai intézetből az új rendszer. Vészesen közeledett a tanévnyitó, és mi még mindig semmit nem tudunk erről az újdonságról. A be-

iratkozást megelőző pénteken délután háromnegyed kettőkor jött egy üzenet, hogy mehetünk válogatni. Igen ám, de mit is, hogyan is? Az egyetemre több mint 2000 nappalis hallgató jár, az ő iratkozási lapjait „futottak be”. Ezt szétválogattuk, és az első héten kiosztottuk a hallgatóknak, azzal a feltétellel, hogy két napon belül vissza kell hozniuk kitöltve. Mivel az összes, év elején felmerülő adminisztrációval haladni kellett, és a felfogadás sem maradt meg, ezért lehetetlenség volt a lapok kitöltésének helyességét ellenőrizni. Sokan hiányosan, pontatlanul adták vissza azt. A tanulmányi szobákban kaotikus állapotok uralkodtak, mindenki, a diákok és mi is, feszült, idegesek voltunk, sokat kellett várakozni, lelassult az ügyfélfogadás. A lapok pedig csak gyűltek, a gép állt érintetlenül.

A beiratkozás közepén jött a hír, hogy az első oktatási héten két hölgy a szám. techn. intézetből átjön és megint bennünket a feldolgozási program használatára. A remény, hogy végre megismerjük azt, elszállt, amikor a két hölgy nem érkezett meg a megbeszélt időpontban. Így a tanítás elmaradt. Ezt követő hétfőn ismét vártuk őket, amikor is egy maximum 15 perces tapasztalatra tehetünk szert, ugyanis ennyiből állt a magyarázat. Ekkor már szeptember közepe felé jártunk, és igencsak esedékesek volt a diákok fizetései.

Sokszor délutánonként, esténként itt maradtunk, hétvégenként bejöttünk és próbáltuk a saját ötleteink alapján gépre vinni az adatokat. Rengeteg idő és energia veszett kárba, például míg rájöttünk, hogy ez a program különbséget tesz a nagy- és kisbetűk között, nem úgy mint az eddigi, amit ezelőtt használtunk. Nincs printerünk, tehát mi csak lemezen tudtuk

az EDJB felé továbbítani a feldolgozott adatokat, majd a kinyomtatott listán ismét ellenőrzést és összehasonlításokat kellett végezni. És még sorolhatnám ezeket a bosszantó gondokat.

Miután láttuk a munka lassúságát és tisztában voltunk hozzá nem értésünkkel, kértük, hadd intézzük a beiratkozást a régi szisztéma szerint. Sajnos, ezt nem lehetett. Az új iratkozási lap egy sereg adatot tartalmaz, ezeket nekünk kódolva kell a gépre vinni. Mivel a középiskolát is fel kell tüntetni a lapon, nekünk a kiadott könyvből, amelyben Magyarország összes középiskoláját felsorolták, a megfelelő kóddal kell azt rögzítenünk. Igen ám, de sokszor nem egyértelmű, hogy valaki a születési helyén vagy az állandó lakóhelyén végezte tanulmányait. Az már csak apróság ehhez képest, hogy nem is kaptunk minden irodába ebből a könyvből, úgyhogy első lépésként fény- másolni kell magunknak ilyet. A lapon nincs feltüntetve az egy főre eső jövedelem, mert erre a célra a pénzügyi lap szolgál. Hogy ez mi lehet, és kell-e vele valamit csinálnunk, egyelőre rejtély.

Sajnos, olyan negatív véleményeket is visszahallottunk a hozzáállásunkról, a szorgalmunkról, ami igazából nagyon rossz szul esett nekünk. Mindenesetre a szeptember havi rohamon már túl vagyunk. Hogy mi lesz októberben? Azt tudjuk, hogyha időben visszafelé kalkulálunk, az EDJB által adott határidőtől — amikor is fizetni akarnak —, akkor kerek öt napunk marad az egész folyamatra, miközben a felfogadás zavartalanul kell hogy üzemeljen. Mi megpróbálunk helytállni, de ehhez több türelmet és segítséget kérünk mindenkitől.

Néhány probléma az ösztöndíjrendszerről

A hallgatói gyűlés október 6-án ösztöndíjrendszerünk reformját foglalkozott. Ha figyelembe vesszük, hogy teljesen előkészítetlen volt az egész, és egy héttel a gyűlés előtt még senki nem tudta, hogy lesz valami, talán megbocsátható, hogy nézetemet utólag fejtem ki.

Ösztöndíjrendszerünk három szinten bírálható, ezek szerint sorba mennek.

Technikai szinten azt érzem a legsúlyosabb gondnak, hogy arra ösztöndíjrendszerünk, hogy minél kevesebb, és minél primitívebb tárgy vegyünk föl, mert így lehet magas átlagot elérni. Csepai tanár úrnak persze igaza van, nem jó az, ha a hallgatók az ösztöndíj-maximalizálás szempontjai szerint veszik föl tárgyakat, és nem a jövőjük biztosítása érdekében, de azért az sem természetes, ha az ösztöndíj-maximalizálás és a szakemberré válás céljai között teljes inkonzisztencia van. Akkor mire ösztöndíj az ösztöndíj? Másrészt pedig itt azért komoly problémát okoz az ösztöndíj, hogy tavaly nem tanul-tam számítással, és ezáltal nem rojtottam le egy kettessel az államot. A probléma részleges megoldását abban látom, ha minden felvetett tárgy után 0,2 pluszpontot adnánk a hallgatók átlagához, és az így kapott kulcs lenne az ösztöndíjszámítás alapja. Ekkor legalább abban érdekeltnek lennének, hogy szám-szerűleg minél több tárgyat fölvegyünk, és nemcsak a 6 tárgyból elért kitűnő átlagot méltányolnánk, hanem a 10 tárgyból elért 4,2-t is.

Világos persze, hogy ezzel együtt is messze lennénk attól, hogy az ösztöndíj hatékony legyen, de a jelenlegi helyzethez képest ez mindenképp javulás lenne.

Konceptuális szinten egy mélyebb problémát látok. Azért nem lehet egyetemünkön működő ösztöndíjrendszer csinálni, mert az évfolyamátalakok jóval 4-es fölött vannak. Ez ugyanis nem azt jelenti, hogy ma sokkal okosabbak vagyunk, mint a 3-as körül tanuló apáink (voltak ilyenek?), hanem egyszerűen azt, hogy egyetemünkön 4-es fölött van a közepes szint. Aki kicsit jóval alatta van, az 4-est kap, aki kicsivel fölötté, az 5-öst. Aki jóval fölötté, az is 5-öst kap. Így a kitűnő teljesítmény nem várja el a jótól, és nem lehet vele a más tárgyakból való viszonylagos gyengeséget kompenzálni. Ösztöndíjaink ezért nem a legjobbakat jutalmazzák, hanem a jó középzsírt. Ez pedig mindenki elégedettségéhez vezet. Nemkülönböztet, hogy a magas átlagotól fölfelé nem lehet látványosan elő-érni. Mindig lesznek olyanok, akik pont a határ közelében vannak, és így maradnak le a pénztől. 4-es fölötti átlag mellett nagyon sokan érzik azt, hogy éppen lemaradtak. Amíg az átlagok ilyen magasak, elvileg sem nagyon lehet funkcionális, és nagy elégedetlenséget ki nem váltó ösztöndíjrendszer csinálni. Mivel viszont az átlagok leszorítása nem a mi lehetőségünk, logikusnak tűnik, amit a szintén 4-es borzasztó évfolyamátalak bírólásból származnak: úgy, ahogy van, megelégedjünk az ösztöndíjleadással, az erre adható keretet egyenle-tesen szétosztották. Szerintem nekünk is ezt kellene tenni.

Nem is csak az ösztöndíjrendszerrel, hanem a hallgatói támogatások egészével szemben vetődik föl morális szinten a probléma: tulajdonképpen miért kapunk mi egy vasat is? Nem a sántákról, bémákról, nyomorgókról írok, hanem rólu-ink, többiek-ről, akik azért általában a közelebről jönnek, és oda is megyünk. Ez a kérdés nem az egyén szintjén merül fel, ha adják a pénzt, akkor természetesen el kell fogadni. Ha azonban az államnak eszébe jutna csökkenteni a támogatást, nem nagyon találnám a tiltakozás erejét. A támogatás növeléséért tüntetni pedig, ahogy néhány éve tettük, kifejezetten felháborító dolog.

H. G.

Diákok 1 millióval a tőzsdén

Pár ezer forint nyereség, sok tapasztalattal

Szabó Attila „tőzsdéjátékos”

Az eredetileg tervezett egy év helyett két évig futott az Egyetemi Vállalkozói Kollégium és a Dunaholding tőzsdéje-téka. A holding 1 millió forintot bocsátott a diákok rendelkezésére, hogy ennek forgatásával kipróbálhassák erejüket a magyar tőzsdén. Az első évben két 15 tagú csapat indulhatott 500-500 ezer forint alaptőkével, ami kiegészült a részt vevő diákok által fejtenkelt befizetett 4-4 ezer forint-tal.

A Dunaholding súlyt fektet arra, hogy a partnerei minél nagyobb odaadással kapcsolódjanak be a közös üzlet-terbe, így a csapattagok négyezer forintot hoztak hozzájárulásként a tőzsdére. Hogy mi is részt vállaljunk a kockázatból együtt Szabó Attila, az egyik tőzsdés diák, aki mint az EVK akkori vezetője fontos szerepet játszott a kapcsolat létrehozásában. A pénzt az első évben egy betéti társaságon keresztül mozgattuk. Ezt a „cég” a Műszaki Egyetem működő management szakollégisták alapították. Néhány tagjuk „beszállt” a tőzsdés csapatokba is.

Andrási Miklós sokszor eljött hozzánk és tájékoztattak a tőzsde állapotáról.

— Hogyan alakult a játék? — Kicsit nehezen indult. Még nem kaptuk meg a tőkét, amikor a Fötex jegyzése megkezdődött a tőzsdén. Ezért gyorsan összedobtuk egy kalap pénz Fötex-részvényekre. Később aztán ezt visszakap-tuk az 500 ezer forintból. A hitelezés kifizetőinek bizon-yult, a Fötex nyertünk. Voltak persze kudarcaink is. Az egyik éppen a Dunaholding részvényeivel, minthogy nem tudtuk kihasználni az egy hóna-pon belül 12 ezer forintot ér-jőlegemváltozásból származó nyereséget. Buktunk a Műszin, szerencsére jó ösztönrel gyorsan eladtuk, így nem vesztet-tünk akkorát ezen az üzleten, mint mások. Az IBUSZ részve-nyein viszont olyan nyereségre tettünk szert, amit senki más nem tudott utánunk csinálni: 6000 forintot értünk el. Egye-dül mi tudtuk ezen az áron el-adni ezt az értékpapírt. A dol-gos pikantériája, hogy a Skála tőzsdéjátékának rajkos, szé-chenyis és vállalkozó szakkol-légista résztvevői vették meg töl-ünk az IBUSZ-részvényeket. Ennél az üzletnél már a Lupis Brókerház volt a partnerünk.

Végül is a mi csapatunk kö-rülbelül 50 ezer forintos nyere-séget produkált, ezt osztottuk szét magunk között. A másik társaság többet „keszalt”, de úgy, hogy nem egészen tartot-ták be a játékszabályokat. Ugyanis brókercégük, a Kone-xus Rt. rendelkezőjére bocsá-tották engedélyüket, ami víz-szont tőzsdén kívüli üzletben is kamatoztathatta a pénzt.

Ami engem illet, az anyagi nyereséget nem tartom külön-nösbben fontosnak. Sokkal több haszna van annak, hogy a játék segítségével elég sokat megtudtam a magyar tőzsdé-ről, és megismerkedhetem sok brókerrel is.

— Miért ért véget a tőzsdé-játék? Nem lehetett volna át-adni a lehetőséget a fiatalabb kollégistagenerációnak?

— A Dunaholding vonta ki a pénzt a játékból. Egyrészt az-zal indokolták ezt a döntésük-et, hogy az 1 millió forintjuk nem kamatozik ebben a for-mában. Másrészt, és szerintem ez a lényegesebb ok, nem lát-tak továbbá fantáziát, reklám-lehetőséget a tőzsdéjátékban.

Két év után ismét, megszo-kottá vált ez a dolog, nem von-ta már magára az emberek figyelmét. A holding minden-estetre biztosított a kollé-giumot arról, hogy valamilyen új kezdeményezésben, akár ennek a játéknak egy továbbfejlesz-tett változatában esetleg részt vesz. Tehát, ha jó ötletünk van, megkaphatjuk a pénzügyi támogatásukat.

— Azok folytatták a játékot, akik az első évben a leginkább szívfűgüknek érezték. Ez majdnem teljesen egyértelmű-vette tette, hogy ki legyen a 3-3 ember. A két csapat 2-2 tagja

K. S.

Gyanús az állandó rendmánia

(Folytatás az 1. oldalról)

kialakítunk egy új információs rendszert, ami végül is, ha nem is teljesen sikerült, azért valamelyest megmutatkozott a munkában. Ennek alapján az első éveknek a három, négy tanár-ról, akiről reálisabb képünk volt — mert minket is egy-két éven át tanított — azokról bővebben beszélünk, illetve javasoltuk nekik, hogy forduljanak a hallgatói-társasághoz az évfolyamon belül, akiknek nagyobb ráhatás van a tanszékre, kérjenek tőlük

még további információit. Har-madrészt pedig — és ez volt a legfőbb — ajánlottuk, hogy az első három hétben menjen-nek be hármenhova, hallgas-sák meg a tanárt és saját tap-pasztalatuk alapján döntsenek. Az első hetekben természetese-n így is nagy kapkodás volt. Információért szaladgáltak hozzánk, hogy milyen ez a tan-ár és, hogy a későbbiek so-rán is ilyen lesz, vagy csak most az első órán ilyen szig-ora? Mi az ismereteinkhez mérten próbáltunk vélemlözni, de soha nem úgy, hogy ez egy

rossz tanár, hanem mindig ar-ra bízattva őket, saját tapasztalataik alapján válasszanak. A Varga tanár úr 72 pont-ban összefoglalt észrevételei-nek utolsó 10 pontjára reagál-nék, amelyekben a rendet hiányolja az egyetemről. Szá-momra kicsit gyanús ez az ál-landó rendmánia. Ez a porosz iskola hagyományait hozza előtérbe, ami nekem soha nem volt szimpatikus. Végig kell-e gondolni egyszer azt, hogy mi a különbség az egyetem, a gimnázium és az általános is-kola között. Hogyha valóban

az egyetemen felnőtt, önálló, választani képes embereket akarnak nevelni, segítve a fej-lődésüket, akkor ezt is el kell dönteni, hogy ezt porosz típu-sú rendmániával kell-e elérni, vagy pedig igenis megadva a lehetőséget annak, hogy akár rosszul, de legalább választ-hassanak a diákok saját ma-guk. Ebben diákot lehet moti-válni, különböző módszerek-kel sarkalni arra, hogy jól válasszanak, de hogy magát a választási lehetőséget elvegyék tőlük, ez szerintem megbo-csáthatatlan.

egyenlő esélye a vizgán. Ha ez így lenne megoldva minden tanszéken, akkor ezzel kizár-hatnánk azt a lehetőséget, hogy valaki olyan tanárhoz menjen, aki neki jobb jegyet fog adni.

Azt hiszem, a szabad tanár-választás bármiféle korláto-zásával nem érnénk el sem-mit, mert aki akar, ugyan-úgy átmenne más tanárhoz, mint eddig, mivel a közgáz-on mindent el lehet intézni, csak más módszereket választana hozzá.

Az a véleményem, ha az egész országban főrekszünk ar-ra, hogy a demokrácia, a piac-gazdaság törvényei érvénye-

süljenek, akkor itt sem tehet-tünk mást. Azt pedig igenis mondom, hogy piaczgazdasági szemlélettel próbáljuk kezelni a tanár-választást. Mert ha kis különbség van két tanár kö-zött, akkor a rosszabbik tanár-tól nem fog elpártolni az ösz-szes diák, hiszen látni fogja, hogy hatvan diákot nem tud ellátni egy tanár. A létszám ugyanis mindenkinél egy fon-tos tényező. Hogyha pedig ak-kora a különbség a két tanár között, hogy az egyik még hat-van embernek is jobban tanít, akkor a másik tanárhoz ne is járjon diák. Az a tanár felel-es az egyetemem. Ezt víz-szont nem kellene korlátozni

Szét kell választani az oktatást és a vizsgáztatást

Egy negyedéves hallgató véle-ménye:

— Amit Varga tanár úr mond el a 72 pontban, azzal nagyjából egyetérték. Én is úgy látom, hogy nincs igény a szakmai képzés iránt az egyetemen. Ezt Varga tanár úr úgy fogalmazta, hogy a tanítvány fogalmát felváltotta a vizsgázó. Valóban az emberek többségét ma nem igazán moti-válja a szakmai tudás megszerzése. Azzal is egyetérték, hogy a közgáz-on mindent meg lehet dumálni, viszont a szabad tanár-választással foglalkozó három cikk — amelynek szer-zői Forgó Ferenc, Meszina György és Kupcsik József tanár urak — tartalmával vitatkoznék. Mind a három cikket egyöntetűen azt a következtetést vonja le, hogy a diákok elvándorlása a jó tanártól is a szabad tanár-választás hi-bája, és azt az egyenes követ-keztetést vonják le ebből, hogy a szabad tanár-választást szét kell választani a vizsgáztatástól, mert ez lesz a megoldás erre a problémára.

Véleményem szerint ez nem megoldás. Noha kétségtelenül van abban igazság, amiket a szabad tanár-választás ellen felhoznak, tehát, hogy olyan tanárt választ a diák, ahol könnyen jó jegyet lehet kapni, de ez nem általános. Mert a diákok többsége azt mondja, ha már egyszer tanulni kell, akkor azt egy jó tanártól szeretné megtanulni.

A hibás elgondolás szerin-tem ott van, hogy össze van kötve az oktatás a vizsgá-tással. Véleményem szerint biztosítani kellene azt, hogy mindenki egyenlő eséllyel vizsgálhasson. Jelenleg ugyan-így az a gondja a diáknak, hogy nem egyenlő eséllyel indul. Aki jó tanárnál volt, az né-gyzer osztályzatot kap, aki meg szigorúnál, az úgyis kettészert vagy három fog kapni. Mi-ért kell, hogy így legyen? Nem értem! Amikor első, más-odéves voltam teljesen mind-egy volt, hogy ki milyen tan-árhoz járt szemináriumra, mert ettől függetlenül a zh-kat egyazon gárda javította. Így biztosíva volt az indulás

Legyünk matematikusok!

Legyünk matematikusok, mert azért jöttünk ERRE az egyetemre, hogy matematikusok lehessünk.

Legyünk matematikusok, mert így VALÓS érdekeinknek megfelelő színvonalon tanulhatunk végre matematikát.

Legyünk matematikusok, hogy minél jobban kielégthes-sük matematikatanáraink erkölcsi és szakmai igényeit.

Legyünk matematikusok, mert az ilyen magas szintű ma-tematikai tudás ELENGEDHETLEN feltétele a közgazdász-diplomának.

Legyünk matematikusok, mert így legalább olyan rosszul járunk, mint a jelenlegi elsősök.

Legyünk matematikusok — DE VIGYÁZVA! —, nehogy legközelebb éppen a mi túlzott igényességünk miatt dobja be egy matematikatanár a fölünköt.

Takács Krisztián,
III. évf., gazdálkodási kar

Nyílt levél Varga József Tanár Úrhoz!

TISZTELT TANÁR ÚR!

Azt hiszem, személyesen nem ismerjük egymást, s így remé-lem, nem veszi meg a fejét, hogy ily módon, nyílt levélben fordulok Önhöz. A felvetett pontok többségével én is egyetértek, azonban most nem egyes pontokra akarok reagálni, hanem az anyag egészére.

Kétségtelen, számtalan probléma van egyetemünkön, azon-ban nemcsak nálunk, hanem az egész magyar felsőoktatásban kritikus a helyzet. Sajnos, nem várhatók gyors megoldások, mivel a gondok egy része társadalmi, más része pedig gazda-sági eredetű.

Ami pedig az egyetemünket illeti... Hibás a tények olyan beállításai, hogy itt a hallgatók a bünbakok. A minőségi okta-tást illetően mi is számtalan sérelmet fel tudunk hozni. Kezde ott, hogy a Z. H-n elért eredmények — ahogy Ön fogalmazott — tantomer pozíciók függvénye, folytatva a sort azzal, hogy sokan nem tartják meg az óráikat, s befejezve azzal, hogy azoknak a hallgatóknak, akik valóban nyújtani akarnak, va-lamit, csak nagyon korlátozott lehetőségük van arra, hogy pluszt nyújtsanak.

A jelenlegi egyetemi rendszer belekényeszerűli a hallgató-kat és a tanárokat az átlagba. De itt nem az a továbblépés útja, hogy visszaterünk a régi rendszerhez. Nem hiszem, hogy a tanár úrnak örömet okozna, ha csak kényszerből megmaradó hallgatókat kellene taníttatni. Egész egyszerűen javítani kelle-ne a rendszert. Ahogy Meszina tanár úr fogalmazott, meg-kell teremteni a rendszer többi elemét is. Ebben azonban szer-intem Ön is sokat tehetne a tanári oldalon. Amióta én részt veszek a Hallgatói Tagozat munkájában, mi semmi mást nem akartunk, mint tisztá, világos viszonyokat az egyetemen. A hallgatói oldalt illetően valóban a jogok és köteleességek gyak-ran nem látszanak tisztázottnak. Am az oktatói oldalról is szá-mos kérdés még megvitatásra vár. Hogyhan lehet mérni a taná-ri teljesítményt? Hogyhan lehet biztosítani az objektív számon-kérését? Hogyhan lehet megteremteni a partneri diák-tanár kapcsolatát? Hogyhan lehetne elérni azt, hogy ne maradjanak egymással, azaz a tanár-tanár kapcsolat megteremteni? Ezeket megoldani véleményem szerint nem úgy lehet, hogy elmenekülünk, hanem úgy, ha itt maradunk, és vállaljuk a küzdelmeket.

Tisztelt Tanár Úr! Ha nem is értünk mindenben egyet, de együtt, vizsgálva, azt hiszem, többet tehetünk egyetemünkért. Maradok tisztelettel:

Rózsás Péter

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS!

Az Indiana University School of Business ösztöndíj-pályázatot hirdet két BKE hallgató részére a tavasz-i szemeszterre, amely 1993. január 11-én kezdődik. Az ösztöndíjra 25 év alatti negyed- és ötödéves gazdálko-dási szakos hallgatók jelent-kezhettek 1992. október 30-ig. A pályázathoz szükséges, hogy a hallgató TOEFL vizsgá-val rendelkezzen vagy eset-leg kiutazásig szerzetesse a meg-zetközi kapcsolatok osztályá-nál (215-ös szoba).

Egy csónakban álproblémákkal

Szegény egyetemi kultúra

Tanév elején meg szoktuk kérdezni a közmív. titkárságot a várható programokról, terveikről. Idén — főleg a pinceszobák körüli bizonytalanság és az emögött levő szemléletbeli különbségek miatt — később kezdődött az év a programok terén.

— *Mi várható mostantól fogva?* — kérdeztük Kovácsné Audikovszky Irén titkárságvezetőt és Czabán György klubvezetőt.

mindenki beleszól, megkeveri, aztán otthagyja.

A. I.:

— Elhatároztuk, hogy körülnézünk a közmív. titkárságban a többi egyetemen. Tapasztalatunk szerint a közgazdaságon van az egyik legrosszabb helyzet, főleg a szemléletet illetően, úgyhogy valószínűleg rajtuk kívül senkit sem fog érdekelni, hogy máshol miként mennek a kulturális ügyek. A Műegyetemen például 16-án „szervezik a kultúrát” s mielőtt bárki azzal érvelne, hogy biztos a Szkéné Színház miatt, hadd mondjam

nem tudtuk eldönteni, mi vagyunk a pénzünkön nem látszott meg.
— *A kis fizetés csak egyike a nehézségeiknek.*

Cz. Gy.:

— Mindenhol váltás körüli időszak van, keresik az egyetemet, hogyan lehet a közmív. elnökséget megszervezni. Titkársággal, alapítványi formában, öntevékeny diákcsoportokra alapozva, vagy máshogy. Általános a tanácsatlanság. Nálunk is tisztázatlan a helyzet, nincs szabályozva,

el, hogy a színházzal hatan, nyolcan foglalkoznak közülük. Az egyetemi változások idején a rektor tárgyal velük arról, miként képzeli további munkájukat, s ennek eredményeként valóban segítik, nem pedig gátolják őket. A hallgatói képviselő ott nagyon örül annak, hogy akkora fizetésért vannak embe-
rek, akik kultúrát hajlandók csinálni a műegyetemistáknak. A személyes anyagi részese itt is hasonló a dolognak: a legutóbbi fizetésnapon

nem tudtuk eldönteni, mi vagyunk a pénzünkön nem látszott meg.
— *A kis fizetés csak egyike a nehézségeiknek.*

lönbségünk van. Tavaly a pinceszobák körül kezdődött, amikor a HT akkori elnöke beszámoltattott és világossá tette, hogy nekik kell a kocsma. Akkor Moncknek gazdasági főigazgató még a sarkára állt és kinyilvánította, hogy diákoknak nem adja ki, csak szakembernek. Akkor ennyiben maradt a dolog, de idén májusban újrakezdődött, majdnem ugyanúgy. A HT most a vezetői értekezlet elé vitte egy szöveget a közmív. elnökség reformálásáról, ami a gyanúsítanoknak nagyon tetszett, pedig világos volt, hogy semmiféle kulturális koncepciójuk nem volt, de tudták, hogy a büfét közvetlen nem lehet

csakúgy, mint hajdan a KISZ-bizottság idején.

Nem véletlen, hogy akkor pluralizálódni akart a diákság, el is érték az akkori hallgatók, hogy az egyetemi KISZ-bizottság kivonult a kultúrából, a szociális ügyekből, a sportból.

Cz. Gy.:
— A baj az ezzel, hogy nem operatív a dolog. Nem azzal foglalkozunk, ami a legfontosabb, nem azon törjük magunkat, hogyan lehetne pénzt szerezni, hanem koordináló bizottságosi folyik, prekoncepciókon alapuló strukturális vízfelek iránti igény fogalmazódik meg. S mindez egy olyan korszakban, amikor nem a kulturális igények túltengése jellemző az egyetemen, hanem az, hogy kevés az ötlet, kevés a működőképes csoport. Úgyhogy ne koordináljon itt semmilyen felkelt szervezet, mert egyrészt nem nagyon van mit, másrészt mert épp ez az, ami eltűnik a múlt rendszerrel.

Koordináljon mostantól a piac és az érdeklődés.

— Akkor tehát mi a helyzet? Lesz vagy nem lesz kultúra az egyetemen?

Cz. Gy.:
— A pinceszobák szokásos programok, például a szombati rocky klub a huzavona

kultúrát finanszírozni hivatott alapítvány nem működik.

Idén senki nem kapott pénzt az alapítványtól, pedig valamennyi pénz van, csak a működési zavarok miatt hozzáférhetetlen.

— *Azt jelenti ez, hogy az énekkar, a tánckar is szünetel?*

A. I.:
— Nem. Az énekkar nagyon jó, tavaly új karnaggal kezdtek dolgozni, aki közgazdasági volt, mielőtt a Zeneakadémiára félévvel. Mintegy harmincan vannak, hetil egyszer a Zsil utcában próbálnak, sok új közgazdasági tag van, táboruk volt, kórustalálkozóra mentek. Ez kész csoda, hisz a karnagy egy éve nem kap fizetést, zongorakísérő nincs, sőt zongorával próbálni sem tudnak, mert nem fér be a nekik kijelölt terembe. A tánckar a Veress Pálnéban próbál, vannak újjak, voltak táncvezetők, ők is elvannak gyakorlatilag pénz nélkül. A volt *Tanulmány*, most *Arvisura Színház* elvileg félig az egyetemé, de gyakorlatilag semmit nem adunk nekik: pénz nincs rájuk, a Rádában nem engedik őket próbálni, a főépületben sincs számukra terem, úgyhogy, bár szívesen vennék a kapcsolatot, egyszerűen nincs mit nyújtanunk számukra.

Cz. Gy.:

— A filmklub idén is elkezdődött. A dzsesszklub úgy ahogy elvan, azaz a Dresch együttes rendszeresen játszik, de senkit sehonnan nem tudunk fellelteni, még Pécsről sem tudunk senkit idehozni. Az amatőr film- és fotóklub vegetál, pénzt nem kap, maradék összegből vettünk anyagot, Fotókiállításra idénre is szerveztünk, bár pénzt erre sem lehet kapni. Az alapítványba egyébként semmilyen nem automatikus összeg nem jött már jó ideje, pedig a volt közgazdászok olyan helyeken dolgoznak, ahonnan viszonylag nagy pénzzel segítenek. Egyelőre hiába is adnának, az egyetemi kultúrának még számlaszáma sincs, ami fogadná az adományokat. Szóval minden vegetál, belharcok, indulatok vannak, pedig a demagógiát lehántva egy csónakban ül mindenki, a közös érdek az, hogy több jó program legyen az egyetemen. Valós érdekeltent senki között nincs, álproblémákkal gyűrűkötünk, közben a dolgok állnak és semmilyen döntés nem születik, minden bizonytalan...

M. G.

„Fogadj fiadnak, istenem, hogy ne legyek kegyetlen árva”

(József Attila)

Mi az istenhit? Mi a létjogosultsága a kereszténységnek? Nehéz összeszűrni egy cikkbe azokat a válaszokat, amelyeket magam számára megfogalmaztam. Ebben a cikkben azokat a gondolatokat szeretném közreadni, amelyek valamilyen gerincet alkotják vallással, kereszténységgel kapcsolatos nézeteimnek. Először egy állítást fogalmazok meg, amelyet a későbbiekben megmagyarázok:

„Meggylültem az életet, mert bosszantónak találtam azt a fáradozást, ami a nap alatt folyik. Minden szelkergetés és hiábavalóság!” (Pred. 3.17)

De nem kell visszamenni az ószövetségi írásokhoz, lehet meríteni a jelen világából is. Ez az életérzés figyelhet meg az underground zenei irányzatok képviselőinél is.

„What ever you do, is never enough!” (CURE)

En becsülöm ezt a bátor szembenézést a valósággal, az élet értelmetlenségével, de az emberben van valami, ami

dologban (dolgokban) találja meg. Ezeket a dolgokat az jellemzi, hogy múlandók, úgy is lehet mondani, hogy hosszabb távon nincsen értelmük.

Mi lesz, ha vége lesz mindennek, mi lesz, ha meghalok? Hű, ebbe jobb bele nem gondolni! Hessegeti el az ember a gondolatot. Ha szembesülünk ennek valóságával, akkor ezt érezzük:

„Meggylültem az életet, mert bosszantónak találtam azt a fáradozást, ami a nap alatt folyik. Minden szelkergetés és hiábavalóság!” (Pred. 3.17)

De nem kell visszamenni az ószövetségi írásokhoz, lehet meríteni a jelen világából is. Ez az életérzés figyelhet meg az underground zenei irányzatok képviselőinél is.

„What ever you do, is never enough!” (CURE)

En becsülöm ezt a bátor szembenézést a valósággal, az élet értelmetlenségével, de az emberben van valami, ami

nem tudja elviselni a kilátástalanságot, az irányulatlanságot. A teljes szembesülés eredménye általában a menekülés az önzésbe (ha már olyan rövid az élet, használjuk ki, amit lehet), a hektikus sikerhajszolásba, vagy gyakran a mámorba („pi” kábítószert), illetve az agresszivitásba (bűnözés).

Van egy másik út is: „Szorult helyzetükben az Urhoz kiáltottak s megmentette őket minden féltelműktől, elküldte szavát, hogy meggylültesse őket” (Zsolt 107.19)

Azt olvashatjuk a zsolnárokban, hogy az úr megsegíti azokat, akik benne bíznak. Nem azzal, hogy a fáradozást, verejtéket megszünteti, hanem azzal, hogy értelmet ad nekik!

Ez mind nagyon szép, de hol a bizonyíték, ki és mi biztosít engem, hogy ez nem illúzió? En a bizonyítékot magamban találtam meg. Az önismeret vezetett el oda, hogy

felfedezzek magamban valami isten után vágyakozót, ami különös módon kapcsolatban van az igazságossággal és a harmónia utáni vágygal.

Ezek után csodálkozunk rá a vallás jelenségére a világban. A világ minden részén, a különböző társadalmak minden rétegében lehet találni hívő embereket. Isten keresése általános jelenség az emberek között. Kihangsúlyoztam, hogy az emberek között, hiszen az állatok élnek „csak” materialista módon, mert minden törekvésük az anyagi világ felé fordul.

Az ember az egyetlen „állat”, amely nem képes arra, hogy kizárólag a természet függvényeként éljen.

Na jó. De melyiket választam a sok vallás közül? Egyáltalán, miért van ennyiféle vallás?

Ez a sok vallás mind az ember istent kereső tevékenységéről tanúskodik. A magára hagyott emberi értelem pedig sok mindent fel tud

fedezni Istenből: megnyilatkozását a teremtésben, létezését, és azokat a tökéletességeit, amelyekben a kereső ember eltorzult utakra is tévedhet a vallás gyakorlása közben az emberáldozattól a szakrális orgiáig.

Hazudnék, ha azt mondanám, hogy minden szóba jöhető alternatívát megvizsgáltam, és teljesen tudatosan, racionálisan választottam. Ez lehetetlen is volna. Azt sem állítanám viszont, hogy mindegy, melyik vallást követi az ember, mivel nagyon is különbözőek tudnak lenni a vallás gyakorlásából eredő következmények az ember életében és a társadalom működésében. En úgy érzem, hogy a kereszténység tanítása nekem szól. A keresztény ember hite Jézus hitelességének elfogadásán alapul. Számomra a Krisztus esemény (ami történelmi tény) jelenti az Isten kereső ember találkozását valódi isteni természettel.

Engedjék meg, hogy egy nem a vallás belső logikájából adódó érvet mondjak a kereszténység mellett. Ha egy vallás Istentől ered, akkor az a vallás egyrészt hatásosságával bizonyítódik, (sokan lesznek a hívek, sokan ápolják, őrzik, akik gondoskodnak arról, hogy sokak számára hozzáférhető legyen a vallás);

másrészt lehetőséget ad nagyfokú mélységi tagozódásra, vagyis egyaránt tud adni egyszerű és nagy képességű embereknek, egyszerre lehet úzni radikális és „laza” formában is. Ezek a tulajdonságok biztosítják a legnagyobb hatékonyságot, eredményességet. Hiábavaló például egy olyan tanrendszer, amelyik maximálisan tökéletes életmódbeli kérdésekben, de azt csak néhány ember tudja megérteni és megvalósítani.

Ezeknek a kritériumoknak a mai világban a leginkább a kereszténység felel meg. Jézus tanítása — amely egyszerre tud lenni pofonegyszerű és hihetetlenül gazdag — megosztalhatja és kifejezésre juttatja azt a bizonyos Isten utáni vágyakozást az emberben. A kereszténység a legelterjedtebb vallás a világon. A Biblia a legtöbb nyelven olvasható, a legnagyobb példányszámban megjelent könyv. Szintén a Szentírás az a könyv, amelynek témáiból a legtöbb zenei és irodalmi művet alkották. Jézus Krisztus bizonyosságtétele igazolódni látszik:

„Az ég és a föld elmúlnek, de az én beszédeim semmiképpen el nem múlnak. (Mt. 24.35).

Bali Zsolt

Szent-Györgyi Albert erkölcsstana

Nevelés, erkölcs, életmód, házasság, szerelem, gyerekek — mind-mind olyan témák, amelyekkel kapcsolatban sokakban zavar és tévovás van manapság. A '60-as évektől fogva a mindenkori ifjúság feszegette a korlátokat, szabad, természetes életformákat fedezett föl magának. Az akkori lendület után, most egyre több módon hódítanak a vallás-erkölcs tanai. Hadd emlékeztessünk Szent-Györgyi Albert Nobel-díjas magyar tudós idevágó nézeteire, amelyeket 1970-ben, a vietnami háború idején ajánlott az ifjúságnak Az örült majom címmel.

A nevelésről: „Amit mi nevelésnek nevezünk, az nem egyéb, mint az agy programozása abban a korai szakaszban, amelyben még formálható... a nevelés az emberiség egyik legfontosabb tevékenysége. Csodálatos lehetőségek felé nyit kaput, de ugyanakkor szörnyű veszedelmeknek teszi ki az emberiséget...
A politikai rendszerek mindenkor kihasználják ezeket a lehetőségeket. Minden új politikai rendszer első feladata az volt, hogy megteremtse saját nevelési rendszerét, amely az érdekeit szolgálja és a rendszere megszilárdulását biztosítja.
Az erkölcsről: „Mózes Tízparancsolata csodálatos tömörséggel összegzi a legfőbb er-

kölcsei törvényeket. A legfontosabb parancsolat: Ne ölj!” De a természet öldöklésre épül! Próbáld csak megintani a tigrisre, hogy ne öljön — kinevetne, ha tudna nevetni. Tanítsd az eget arra, hogy ne lopjon...
Az előbb említett két parancsolat társadalmi berendezkedésünk alapja. A belőlük fakadó ellentmondás abban rejlik, hogy az ember ragadozó állat, és abban különbözik a többi ragadozótól, hogy saját fajtajárásait is képes zsákmányul ejteni. Otthon szereti a békét, ugyanakkor szívesen indul vadászni, hogy — ásonok uralkodhasson. Ennek megfelelően kétféle erkölcsre van szükség: otthoni célokra egy magán-erkölcsre, zsákmányszerző út-

jain pedig egy nyilvános, közösségi erkölcsre. A két erkölcs szöges ellentétben áll egymással. Ami szegény az egyik erkölcsi kódrendszerben, az dicsőség a másikban — és viszont...
Sajnos ez a közösségi erkölcsi kód nem csupán a csúcsos trónolóké. Valamennyien elcsajátítjuk, amin így vagy úgy részt veszünk a kormányzásban... Ez történik például akkor, amikor megválasztjuk a héjakát és végtelen milliárdokat szavazunk meg a háborúra, a pusztítás és öldöklés féltelmetes gépezeteire — majd az oltár elé járulunk, és Isten áldását kérjük.”

Az erőszakról: „Amikor Johnson elnök tanácskozást hívott össze az Egyesült Államokban terjedő erőszak okainak kiderítésére, képmutató korunkra jellemző módon mindenki úgy tett, mintha nem venné észre, hogy a mai erőszaknak lehet némi köze Vietnamban, ahol igencsak elfoglalt bennünket mintegy félmillió ember megcsónkítása és meggylülése...
Úgy látszik, az erőszak korunk egyensúlyzavarának egyik tünete; a vietnami háborúval csak egy újabb telt adunk hozzá korunk legnagyobb szervezett bűnügyeinek lajstromához.”

A szexről: „A nemiség és az éhség az ember legerősebb

vágya, és ezek ébresztik a legerősebb érzéseket is. Az éhség gyakran vezetett forradalmakhoz, a nemiség alig. Nincs politikai jelentősége, csak ökológiai szempontból fontos. Emellett a legerősebb hatóerő; nélküle nyilván megszűnne az élet.

A szexben a magasztos a közönségestől csupán egy hajszál választja el. A keresztény vallásoknak sohasem sikerült következetes álláspontot kialakítaniuk ezzel kapcsolatban: bűnnek bélyegzték a házasság előtt, és áldásukat adták rá a házasságban. Ehhez hozzátapadt az a múltból megmaradt érzés, hogy mindaz bűn, amin k bármiyen köze van a házasságnak kívüli nemi élethez. Ezt az örökséget hagyta ránk a vallás. Úgy látszik, fiataljaink ma lerázzák magukról ezt a természetellenes örökséget...
A nemzedéki szakadékról: „A mai felnőttnek a háború előtti és udomány előtti értékek szemüvegén át látják a világot. Azt képzelik, hogy csak némi toldozgatásra-foldozgatásra van szükség, és minden megy tovább. Az eredmény: egyre mélyebbre süllyedünk. Korunk tudományos forradalma miatt minden emberi intézmény egyre gyorsabban öregszik, ennek következtében kialakult körülöttünk egy képmutató világ, amelyben való-

ában minden más célt szolgál, mint amit hirdet. Ifjúságunk mindenestől visszautasítja ezt az anakronizmust...
Úgy érzik, minden hazugság. A nagy politikai pártok a profitért és a hatalomért hadakoznak, a hadsereg uralomra tör, miközben az ő fiatal testükön hízik. Hallják, hogy az egyházak szeretetet prédikálnak, de nem emelik fel szavukat egy elmaradott nép lemezárása ellen. És azt is látják, hogy az egyház a túlnépesedés felé taszítja a világot a vallási imperializmus kedvéért; ellenzi a családtervezést, és tagadja a gyermekeknek azt a jogát, hogy szerető gondoskodással várt vendégként érkezzenek erre a világra. Látják, hogy a vallások mindig a hatalom oldalán állnak. És azt is látják, hogy amíg a világon a gyermekek fele naponta éhesen tér nyugovóra... mind magasabba és magasabb rakjuk az atombomba- és rakétalámpákat.”

A kiútról: „A kérdés immár az, hogy milyen alapokra épülhet... az új világ.
A vallásra? Sajnos egyetlen olyan vallás sincs, amely összefogná az egész emberiséget, vagy minden emberhez szólna...
Számomra nyilvánvaló, hogy azt a világot, amelyet a tudom-

mány hozott létre, csak annak a tudománynak az elveivel és módszereivel lehet biztonságosan kormányozni, amely ezt a világot, és magát a tudományt is megalkotta. Lehetetlen a tudomány eszközeivel új világot teremteni, aztán olyan elavult, érzelmes elvekre építve kormányozni, mint a félelem, az uralom- és hatalomvágy. A tudomány két fő értéket kínál... Az egyik a szellem, a másik a módszer.
A tudomány szelleme egyben a jóakarattal, a kölcsönös tiszteltet, és az emberi összetartás szelleme is... A tudósok egyetlen közösséget alkotnak, amely nem ismer térbeli és időbeni határokat...
A tudományos módszer lényege, hogy a problémákat mint problémákat kezeljük, így keresi a legjobb megoldást előítéletlek és sovinizmus nélkül. Nem azt kérdezzük, hogy kinek van igaza, hanem azt, hogy mi az igazság...
Ha létezik a teremtő, azzal adhatjuk meg neki a legnagyobb tiszteletet, hogy tanulmányozzuk, megértjük és megbecsüljük alkotását. A tudomány ezt teszi, és ha kutatómunkámat végzem, úgy érzem, mintha istentiszteletet volnék; ugyanazt érzem, mint Haydn, amikor komponált; mindig ünneplőbe öltözött, mintha templomban lett volna.”

Előző lapszámunkban már föltettük a jelenünkkel és jövőnkkel kapcsolatos kérdéseket egyetemünk néhány oktatójának. De ezzel a témát nem kívánjuk lezárni, miután néhány oktatónk még szeretné ezzel kapcsolatban véleményét közölni a későbbiekben. A KÖZGAZDÁSZ készséggel áll rendelkezésükre.

Jelenünkről és jövőünkről

A katedráról nézve

A kérdések a következők:

1. Magyarországon a hatalom megragadása elsősorban az intézményi hatalomváltással ment végbe. A második menet a gazdaság újraelosztására kell hogy sor kerüljön. Az ön véleménye szerint mi az a konfiguráció, amellyel úgy tudjuk a hatalmi viszonyokat elosztani, hogy a társadalmi békét megőrizzük, miközben a folyamatos gazdasági változásokat minőségileg a modern viszonyoknak megfelelően újat is jelent.

2. Ma a gazdasági programoknak különböző vonulatai vannak. Ezeknek egy nemzetgazdasági szintézisben való megfogalmazására milyen érintkezési pontokat lát, egyáltalán lehetőség van-e erre?

3. Milyen lehet a jövőképe Magyarországnak a közép-európai régióban elfoglalt helye alapján, ön szerint hogyan fogunk élni az ezredforduló után?

Ezúttal Agh Attila, a politikatudományi tanszék vezetőjének válaszait közöljük.

Agh Attila:

Tegyük „ügyé” az európai integrációt

Szándékolt egyoldalúsággal a feltett kérdésekre csak az európai integráció szempontjából kívánok válaszolni, mert ezt tartom a legfontosabb tényezőnek, s egyben lehetővé tesz egy rövid összefoglalást is.

Magyarországon a hatalomváltást mint közvetlen politikai átmenetet elsősorban a de-Európaizálás megszüntetésére írhatjuk le. Megkezdődött az európai típusú demokrácia intézményrendszerének kiépítése, de még csak formális, elitedemokráciaként, amely nem fogja át a politika egész intézményrendszerét, még a makropolitika szintjén sem teljes az átalakulás, a mezopolitikában (érdekszervezetek) és mikropolitikában (a civil társadalom egyesületei) még jószerével el sem kezdődött. Ezért nem látható ugyan értelmét valamiféle második szakaszról beszélni, amelyben úgy mond a gazdaság kerülne előtérbe, hiszen még a politika átalakulása sem fejeződött be, de ez a szakaszolás sem jogosult, mert a hatalomváltás történelmi pillanatai után az új politikai elitnek rögvést a gazdaság felé kellett volna fordulnia. Magyarország 1990 tavaszán nagy történelmi lehetőséget szalasztott el a határozott gazdaságpolitikai váltásra és válságkezelésre, a spanyol típusú társadalmi és gazdasági paktum megkötésére és ezért igen súlyos árat fizettünk már és fogunk még fizetni a következő évtizedekben. Az új kormányzat történelmi felelőssége az is, hogy az európai integráció nem vált „ügyé” és mint döntő közügy nem került a politikai és parlamenti viták napirendjére, hanem megmaradt az elvont ideológiai viták és jelszavak szintjén. Az európai integráció „ügye” ugyanis azt jelenti, hogy fel kell vállalni és kezelni kell azokat a megsokszorozódó konfliktusokat, amelyeket a csatlakozás vált ki. A jelenlegi, a nyugat-európaiktól markánsan eltérő hatalmi szerkezetben, az érdekszervezetek és a makropolitika közötti „kiegyezés” mint a két szféra szerves összekapcsolódása hiányában, még a meglévő konfliktusszint is csak nagyon alacsony hatékonysággal kezelhető.

A gazdasági programok szűk keresztmetszetét abban látom, hogy a kormánypártoknak alapvetően nincs gazdaságpolitikája, az ellenzéki pártoknak meg nincs kiterjedt apparátusa részletes gazdaságpolitikai alternatívák kidolgozására. Így a kitűnő közgazdászok házájában a pártok programteredékekkel csatlakoznak, a parlamentben pedig a módosított törvények új-

ramodositásával foglalkoznak, mert a kormánykoalíció nem állt elő egy radikális gazdasági stratégiával, csak toldozták-foldozták a régi, s menet közben kiderül, hogy a koalíció vetélkedő csoportjai által kiereszkolt rövid távú megoldások működésképtelenek és ilyenkor újabb módosításra kerül sor. Az európai integráció perspektívája egyrészt egy pozitív kényszerpályát jelöl ki, másrészt figyelmeztet arra, hogy a pozitív európaizálás mint a strukturális alkalmazkodás folyamata csak komplex lehet, s ezért a manapság oly divatos gazdasági redukcionizmus eleve kudarca félheti az Európaóhaz való csatlakozás programját.

Nevetségesen optimista vagyok Magyarorszag jövőjét illetően a következő évtizedben, ha nem tévedünk bele a szélsőjobb, a nacionalista populizmus zsákutcájába, ami ma fenyegető „gyermekbetegség” minden fiatal demokráciában, de nekünk jó esélyünk van, hogy viszonylag gyorsan kiheverjük, nagyobb veszteségek nélkül. Magyarország, Csehország és Szlovénia lesz képes a felgyorsított felzárkózásra a kilencvenes években, s ehhez meg is fogja kapni az Európai Közösség támogatását, amely elegendő lesz ugyan a keserves felzárkózásra, de semmiképpen sem arra, hogy elkerülhessük a siralom völgyét a következő években. Ez pedig egy nagyon optimista perspektíva a közép- és kelet-európai régióban, ahol még évtizedekre a súlyos válsághelyzet állandósul. Nevetséges optimizmusom arra is kiterjed, hogy a kilencvenes évek közepétől fel fognak gyorsulni a gazdasági, politikai és társadalmi változások, ugyanis a magyar társadalom fejlődési potenciálja nagyszámúval nagyobb mint amilyet a tradicionális tévhitekbe bonyolított új politikai kurzus mozgósítani tudott. A helyzetjelentés tehát az, hogy „gyenge kezdés után erősen visszaesett”, de a prognózisom viszont az, hogy ez a társadalmi rendkívüli mértékben tanulóképes és dinamikus, s a kilencvenes évek közepétől ezt oly mértékben meglopná majd fogja, hogy úgy bizonny majd az öreg Európát mint a „fenn csoda”. Persze csak akkor, ha a legszélesebb társadalom számára a gazdasági „ügyé” tudjuk tenni Európát az imalmok pergetése helyett.

Kolumbusz napján kiért szól a barang?

Amerika „felfedezése” azon kevés egyetemes történelmi esemény közé tartozik, amelyről szinte mindenki tud valamit, almából felébredtve is fújja: Kolumbusz fedezte fel Amerikát. S ha a dátumot valaki elfelejtette volna, mára alighanem ez is eszébe jutott, hiszen az elmúlt egy-két évben Amerika felfedezése jóformán mindennapos, nem csupán a hajdani felfedezés évfordulója okán. A gazdag Észak emlegetése alighanem érthető, de Latin-Amerika divatos kontinens lett. Az adósságválság, az inkább sikertelen, mint sikeres stabilizációk és adósságkezelés, a politikai instabilitás, a demokrácia és a diktatúra történelmi „váltórendszerei” egyaránt kedvelt fordulatok tanulmányoknak, nyilatkozatoknak, mintha latin-amerikai példával üzeni lehetne. Az ilyen és hasonló sztereotípiák Latin-Amerikáról lennének egyetemes szemléletünk bizonyítékai? De értjük-e valóban Latin-Amerikát? Nem kellene-e újra felfedezni?

Hogy a mai Latin-Amerikát megértsük, valóban el kell gondolkodnunk azon, mit „hozott” számára a „felfedezés”. A „felfedezés” történelmi szerepét, nem kevésbé Kolumbusz személyiségét természetesen sokan vitatják, de azt aligha lehet elvitatni, hogy e földrajzi felfedezéssel, majd az őt követőkkel a világ egyetemessé válása lendületet kapott, és Közép- és Dél-Amerika őshonos társadalmi kénteleneke voltak elindulni latin-amerikanizálódásuk útján. Természetesen ez utóbbi is csak a modern világgazdaság fejlődésével párhuzamban érthető meg, elfeledkezve a (gyakran) csak európai szemüvegen keresztül vizsgálódásról. Ennek első lépése talán az, hogy nem csupán Kolumbusznak állítsunk emléket a nevezetes történelmi évfordulón, hanem azon is elgondolkodjunk: mindenkinek oka van-e önfelédten ünnepelni (Latin-)Amerikában.

Érthető, Amerika „felfedezése” kapcsán elsősorban és általában Latin-Amerikára gondolunk, hiszen a világhatalommá fejlődött Észak-Amerikát legfeljebb csak az emlékezteti arra, hogy valaha Közép- és Dél-Amerikával együtt volt a felfedezés „tárgya”, hogy öslakosaink sorsában sok a párhuzam. S talán az sem véletlen, hogy Európa inkább ünnepelte, mint Latin-Amerika, még Amerika öslakóinak, az indiánoknak egyáltalán nem támadt kedvük önfelédten ünnepelni. Persze, azért Európa ünneplése sem volt teljesen felhőtlen, mert még mindig nem dőlt el, mely országra a felfedezés dicsősége. Olaszország vagy Spanyolország (vagy más ország)? Hiszen még Kolumbusz genovai születését is számosan megkérdőjelelik, de nemzetisége véggépp vitatott. Így aztán több ország is magának tulajdonítja az elsőséget. Ha a vikingekről ne is szólunk, akik kiváló hajósok lévén, hajóikkal bizonyosan korábban jutottak Amerika partjaihoz, mint a Kolumbusz irányította három hajó 1492. október 12-én.

Egy azonban biztos: a vikingek még nem kebelezték be Amerikát, de Kolumbusz, tanúk jelenlétében, rögvést birtokba vette a földet, a naplója szerint ekképpen: „... a királynak és királynénak, uraimnak és parancsolóimnak nevében birtokba veszem ezt a szigetet, amint ez az okmányokból kitűnik, amelyeket ott kiállít-

tottunk”, jöllehet sem ez, sem a többi sziget, de még a kontinentális Amerika sem voltak gazdátlanok, mert már emberek ilyen-olyan társadalmi közösségekben laktak ott és éltek életüket, igaz, a korabeli európaik szemében civilizálatlanok tündek. Mi sem volt tehát természetesebb, hogy mindenki, aki a spanyol király nevében érkezett oda, úgyancsak spanyolul birtokká minősítette Amerika földjét. A „bennszülötkeket” élet-halál küzdelemben, karddal és kereszttel pacifikálták és civilizálták. Ennek során kiderült, hogy a „barbár bennszülötkeket” korántsem barbárok, s a civilizációt hozók sem mindig civilizáltak.

Az ún. indián magaskultúrák meg tudtak ellenállni a spanyol hódítóknak, mint a mai Mexikó területén lévő azték társadalom. Az aztékok, a mayák és az inka birodalom hozzájárulása az egyetemes emberi kultúrához — talán kis túlzással — az ókori közel-keleti kultúrák léptékével mérhető, annál is inkább, mert számos analógia fedezhető fel közöttük. Az egyik ilyen kulturális érteke, egy mexikói piramis jelképpé vált. A Mexikó-városi Három kultúra tere nem csupán a tradicionális indián társadalom építészeti maradványait őrzi, hanem a spanyol koloniális emlékeket, de bemutatja a kettőt ötvöző modern Mexikót is. A kultúrák szintézise eredetienek pedig a következőképpen állít emléket egy kőlapon olvasható felirat: „1521. augusztus 13-án került Tlatelolco, amelyet Cuauhtémoc védett hősiessen, Hernando Cortez hatalmába. Nem volt ez sem győzelem, sem vereség; fájdalmas születése volt a mai Mexikó mesztic népének”.

Ezek az emlékező sorok ugyan egyértelműen Mexikót idézik, de — mutatis mutandis — egész Közép- és Dél-Amerika latin-amerikanizálódására utalnak. Indiánok és spanyolok (kreolok), afrikaik és késői európai bevándoroltak a latin-amerikai társadalmak olyan sajátos struktúráját hozták létre, amely csak a maga latinamerikai-ságában érthető meg. Kultúrák szintézise és társadalmi dezintegráció, a felemás felzárkózást súlyos társadalmi áron így-úgy megvalósító (vagy annak látszatát keltő) duális gazdaság, az egyidejű periferializálás és fejlődés egyaránt sajátossága Latin-Amerikának.

Latin-Amerika a mostani történelmi évfordulóhoz is kétségek közepe ért el. A nyolcvanas évek elhúzódo társadalmi, gazdasági válsága, az „elvesztett” évtized súlyos szociális terheket rótt latin-amerikai társadalmakra, kivált a „felfedezett” és a velük azonos sorsközösségbe került lelezármazottakra. A kilencvenes évek viszonylag jól kezdődtek, mintha látszanának a gazdasági stabilizálódás jelei, legalábbis az objektív elemzést optimizmussal elegyítő értékelések szerint. Latin-Amerika gondjai azonban továbbra is olyan súlyosak, hogy — sajnos — még korántsem vált időszerűtlené az a fohász, amelyet a híres nicaraguai költő, Rubén Darío néhány évtizeddel ezelőtt vetett papírra:

„Balsors admirális, szegény Kolumbusz, könyörögj hát a földért, mit felfedeztél!”

KOLLÁR ZOLTÁN

Rejtett titkok mai sorsa Litván György előadása

Nem dönt még meg rendszer, amely egy titkos dokumentumot hagyott maga után, nem csoda hát, hogy oly nagy vártakozás mutatkozott 1989-ben a kortárs történelemkutatás fejlődésével kapcsolatban — kezdte előadását Litván György a konferencián, amelyet a Hajnal István Rész és a Nyilvánosság Klub rendezett az elmúlt hétfőn. A fasiszta rendszerek nyíltabban voltak kíméletlenek, mint a központosított államszocializmusok, amelyek után így tényleg sok tisz-

titkok egész szövevénye várt fölgöngyölítésre,

s nagy volt a remény, hogy végre kiderül az igazság. A dokumentumok különböző lelőhelyeken voltak. Legjelentősebbek ezek közül a pártarchívumok, amelyek megnyitásától komoly viták folytak három évvel ezelőtt. 1990—91 óta már jó lehetőségek vannak a kutatásra ezekben a dokumentumtárakban. A Belügyminisztérium irattára körül a Dunagaté kavarta föl a helyzetet, ekkor iratokat meg is semmisítették. Hogy mit és mennyit, azt azóta sem sikerült tisztáz-

a kutatási lehetőségek fokozatos javulásáról lehet beszélni.

Kutatathatóvá váltak a Nagy Imre-per vizsgálati jegyzőkönyvei és kapcsoló iratok, valamint sok egyéb szenzációs irat, többek között gazdasági adatok is. A hadtörténelmi dokumentumtárban csupán a régi szakemberek nyertek bebocsátást. A bíróságokon őrzött iratok gyorsan megnyitást, főleg az érintettek számára. Az Új Magyar Központi Levéltár vezetői együttműködtek a kutatókkal, egyenletes, korrektnyítás lett az eredmény. de a folyamat mindvégig függött és függ az illetékes szakminisztériumoktól: „utánanyúlhattak” saját dokumentumaiknak, s kezükben tartották az ezekre vo-

lánnyaló maradt a tudományos kutatás számára. Ezek közé tartozott a szovjet—magyar viszony, a magyar kommunista párt 1945 és ’48 közötti tevékenysége, a „szálamitaktika”, a „szocialista” építés részletei, a jelentések, feljelentések, a koncepciók perek mechanizmusai, az ellenzék ’53—’56 közötti kezelése, figyelése, 1956 égisze, az utána következő megtorlások, s abban az SZKP, illetve az MSZMP szerepe, a Kádár-vezetés belső ellentétei és így tovább. A

ni, az ott dolgozók sem tudják pontosan. Az itteni dokumentumok hozzáférhetőségének ügye bonyolult kérdés; elég csupán az ügynéklisakra utalni, amelyek elsőrendű politikai kérdéssé váltak, a többi rendkívül bizalmas iratról nem is beszélve. Ovattóságra int, hogy az NDK-ban és Csehszlovákiában — ahol megnyitották ezeket az archívumokat — nem megnyugtatók a tapasztalatok ezen a téren. Magyarországon nem volt rohamos várfoglás a BM-irattárban, azonban

natkozó engedélyezést is. Összefoglalóan és alapvetően azonban érezhető javulás kezdődött a kutatás feltételeit illetően. Hozzáférhető lettek a legfontosabb dokumentumok, így az ’56 előtti KB-jegyzőkönyvek, határozatok, Kádár összes referátuma e fórumokon ’56 novemberétől kezdődően, követhetővé vált az MSZMP politikájának fokozatos megkeményedése. Az egykori vádlottak és a kutatók is betekinhettek a bíróságok és a Legfelsőbb Bíróság perirataiba, megnyitottak a megyei levéltárak is.

A korábbi javuló tendencia után 1992-ben érezhető romlás következett be a kutatási felté-

telek tekintetében. Nemcsak az ’56-os dokumentumokat illetően, hanem a ’45 körüli és a második világháborús témák terén is. Például az ’56-os külföldi iratok kutatása huzavona után lehetséges, másolásukhoz azonban külügyminisztériumi engedély szükséges, míg a hasonló szövegek például a párizsi külügyminisztériumi irattárban, vagy, mondjuk, a New York-i egyetem könyvtárban nemcsak hozzáférhető, minden további nélkül másolható is, továbbá kutatók számára is.

újra gyanakvás, szorongás légköre övezi a jelenkori történelemkutatást.

Félnék a levéltárosok, aggódnak a kutatók, nem tudják, meddig dolgozhatnak még, ezért mindent minél gyorsabban akarnak megkapni, átnézni, lemásolni. Mindezt az akadémia történettudományi bizottsága is römlésnek értékelte. Bizonyos mértékig természetes, hogy a kutatási rendszer kialakítása nem könnyű. A lényeges gond az: a kormányzat nem történészekre és levéltárosokra, hanem számára megbízható hivatalnokokra bízta a dokumentumokat. Az állam, s főleg a Művelődési Minisztérium túlzott szerepet és hatalmat adott magának, aminek része, hogy tőlük függő hivatal-

harminc év eltelté után automatikusan megszűnik a titkosság,

s csak kivételes esetben lehet azt meghosszabbítani. Litván György álláspontja szerint a publikációs jogok miatti korlátokban lehesse szempont, azaz árva és özvegyek ne szólhassanak bele dokumentumok sorsába. Másrészt a védelem kizárólag a privát szférára vonatkozzon, a közszolgálati tevékenységre és a közle-

a levéltár legyen perelhető, ha nem ad ki valamely dokumentumot.

Mindez erősítene a történelem szakmai felelősségét, bár komoly kutatóknak sosem a botránny és a neghurcolás állnak mindemögött — nem célja, hanem a tények kiderítése, a felelősség megállapítása. Keptelenség ugyanis, hogy a jelenlegi gyakorlat szerint a vád (hamis) tanúi és a tisztogatók különös védelmet élvez-

telem tekintetében. Jellemző példa, hogy a buda-pesti bölcsészkaron az egyetem irattár nem adja ki kutatásra az ’56 utáni helyi tisztogató-sok iratait, hogy a vidéki bíróságokon csak a vádiratot és az ítéleteket adják ki, a tanúvallomásokot és a jegyzőkönyveket nem. A legtöbb helyen nehezíti a munkát, hogy nincsenek „iránytűk” a dokumentumokhoz, nem lehet tehát tudni, mi van és mi nincs.

Általános bezáródás nem tapasztalható, de a ’89-ben remélt felszabadulás helyett

nokok ítélik meg, mi hasznos, mi ártalmas „a történelemkutatás szempontjából”. Kutatási engedélyért újra kuncsorogni kell, ezen a téren újra kegyelme lehet gyakorolni, ami pedig veszélyes: kutatási monopóliumokat alakíthat ki, tabuk újratemetődéséhez vezet. A titkosság jelenlegi kezelése egyébként is elfogadhatatlan Litván György szerint. Magyarországon ugyanis továbbra is minden egyes esetben kérni kell az egykor titkosnak minősített irat — s szinte minden dokumentum ilyen — titkosságának föloldását, míg a világon máshol

fi szereplésre ne. S ugyanígy: legyen megkülönböztetett a kutatás, a másolás és a publikációs jogok miatti korlátok esetében lehesse szempont, azaz árva és özvegyek ne szólhassanak bele dokumentumok sorsába. Másrészt a védelem kizárólag a privát szférára vonatkozzon, a közszolgálati tevékenységre és a közle-

Arra nem tért ki Litván György, hogy milyen korlátok állnak mindemögött — nem politikai gyűlésen vagyunk, mondta —, arra azonban emlekezett, hogy régi hagyományai vannak Magyarországon a tudomány feletti gyámokodásnak.

M. G.

Hayek egyik legközelebbi munkatársa, Kurt R. Leube, a Stanford University és a California State University at Hayward közgazdaságtan professzor járt nemrégiben egyetemünkön és előadást is tartott.

„A szabadságnak ára van, nem kapjuk ajándékba” — ezzel az idézettel kezdte a teremtől a piaci című előadását Kurt R. Leube professzor. A „reformállamok” gazdasági és társadalompolitikájáról szóló gondolatai között kitért arra, hogy szerinte a „szocialista” tervgazdaságok legújabb hagyatékai a totális rend összeomlásával tétovázva lett ember. Nagy egyetemes steril gazdasági laboratóriumainak ökonometriai és makroökonómiai a kapitalista „földállás” bevált receptjeinek önműködő zúdítását a kevésbé tapasztalt országokra, pedig valójában nem szabad megengedni tervgazdasági struktúrájukat a jóléti állam mesterségesen rájuk kényszerített modelljével jóváhívni.

A professzor társadalompolitikai szempontból legfontosabbnak a jogállam szabályai által korlátozott egyéni szabadság érvényesülését tartotta. A gazdaság tekintetében észszerűség és a lakosság politikai érzékenysége, a privatizáció voltak fő témái. Hangsúlyozta, hogy az árak hirtelen felszabadítása önmagában „kontraproduktív” hatással jár társadalompolitikailag. A teljes foglalkoztatás nem vállalható az átmeneti szakaszban sem — hangsúlyozta a professzor. Támogatja szabadkereskedelmi régiók létrehozását a korábbi rubeldomináns országok között, nemcsak gazdasági megfontolásból, hanem azért is, mert hozzájárul a foglalkoztatási helyzet stabilizálásához és enyhíti a nemzetiségi problémákat is.

A piacgazdaság jóléte és életminősége a tőkefelhalmozáson, a technikai haladáson és a szervezeten nyugszik — állította, és hangsúlyozta, hogy ezek egyikét sem szabad korlátozni.

Bármennyire nagy is a volt KGST-országok jóléti helyzete

A döntések következményei nem kalkulálhatók

Kurt R. Leube professzor előadása

igénye a fogyasztási javak tekintetében, nem szabad ezt hi-telelkel lehetővé tenni számukra — mondta a professzor, ahelyett a demokratikus és piacgazdasági összefüggésekkel kapcsolatos információkkal és felvilágosítással kell segíteni. A fogyasztási javak rendelkezésre álló mennyisége véges, de a tudás növekedése előtt nem állnak korlátok.

Leube professzor azzal a gondolattal zárta előadását, hogy az időbomba ketyeg: minél szövevényesebb és szervezettebb egy társadalom, annál véletlenszerűbb jövőbeli fejlődése. A gazdasági és társadalompolitikai döntések következményei a politikások számára nem kalkulálhatók többé.

Andorka Rudolf rektor referátumában kiemelte a magyarországi átalakulás fokozott jellegét. A piaci irányú reformok az 1980-as évek végén kezdődtek és a következő években további lényeges változásokra fog sor kerülni. A magyar átalakulást továbbá a pragmatizmus, a „trial and error” eljárás jellemezte. Magyarországon óvakodunk az előre kidolgozott kész sémák alkalmazásától. Foglalkozott továbbá az átalakulás társadalmi költségeivel. Bár az egy főre jutó reáljövedelem a nagy gazdasági válságokhoz képest csak kevéssé, körülbelül 6-7 százalékkal csökkent, az elmúlt 2-3 év jövedelem-átrendezői folyamatai során a lakosság felének reáljövedelme csökkent, ugyanakkor egyötödének reáljövedelme jelentős mértékben nőtt. A legszegényebb 15-20 százalék szociálpolitikai segítségét látta szükségesnek. Egyetértett Leube professzorral abban, hogy a szocialista időszak legsúlyosabb hagyatéka a normák és

értékek összeavarádása. Az egyetemeknek lényeges szerepük lehet piacgazdasághoz és demokráciához szükséges értékek és normák elterjesztésében — zárta gondolatait a rektor.

Az előadást és a rektori referátumot követő vita résztvevői hangsúlyozták a történelmi múltnak, a társadalmi, gazdasági, kulturális adottságoknak az átalakulásban játszott fontos szerepét. Noha ebben a tekintetben többféle modellel találkozhatunk a világban, a hozzászólók érve szerint nincs olyan modell, amely számunkra egyértelműen követhető lenne. A magyar átmenetet saját körülményeink alakítják, ezért a sajátos magyar út lehet számunkra a megoldás. Igaz ugyanakkor az is, hogy az átmenetben a külső, nemzetközi elemek igen jelentős, sőt meghatározó szerepet játszanak.

Az eszmecsere másik lényegi pontja annak hangsúlyozása volt, hogy a piaci rendszer működésének megértése a folyamat első lépése. Ezt követően az átmenetben a komparatív előnyök adta lehetőségek kihasználása szolgálhat hosszútávú irányításként. Ez viszont csak akkor lehet sikeres, ha tisztában vagyunk azzal a gazdasági feltételrendszerrel, amely lehetőségeinket behatárolja. Az emberi tudás növelése meghatározó, és ebben a tekintetben Magyarország lehetőségei kedvezőek — hangzott el. Ugyanakkor az oktatás privatizálásával kapcsolatban többen is hangsúlyozták, hogy az állam szerepének visszaszorítását el kell kerülni, mert a piaci alapon működő oktatás óriási terhet ró a diákokra és családjukra. Külön figyelmet kapott a vitában, hogy az átalakulás jelentős társadalmi rétegek helyzetét érinti kedvezőtlenül. Ennek tudatában mindent el kell követni a társadalmi robbanás elkerüléséért. Törekedni kell arra, hogy jelentősebb rétegek ne kerüljenek a társadalom perifériájára — fogalmazódott meg az eszmecsere során.

Pályázat

A Közgazdász Kulturáért Alapítvány kuratóriuma ezúton teszi közzé, hogy pályázatot ír ki az alapítvány szabad pénzeszközeire. Pályázhat minden olyan közgazdász egyetemi diák-szervezet, öntevékeny csoport, hallgatói kör, amely az alapítvány profiljába vágó rendezvényeket szervez, olyan jellegű tevékenységet (is) végez. (Értsd ezalatt a filmmel, színházzal, zenével, irodalommal, képzőművészetekkel, fotózással, táncal és a kulturált szórakozás egyéb formáival kapcsolatos eseményeket, tevékenységeket.) A pályázat további feltétele, hogy amennyiben az illető diákcsoport már korábban részesült támogatásban, azzal el kell számolni az alapítvány felé. (Csak a készpénzben felvett támogatásokról kérünk eredeti bizonylatokat, az átutalással kapott pénzekről elegendő a bizonylatok lemásolásával elszámolni.)

Tekintettel arra, hogy a közművelődési bizottság ez év szeptemberében már hozott egy előzetes, pályázat nélküli pénzeszközt, kérjük ezen összegek figyelembevételét a pályázatok benyújtásánál. (Tájékoztatásul közöljük, hogy minden olyan szervezet, amely számára tavaly a kuratórium utalt ki támogatást, és a támogatott tevékenység nem egyedi rendezvény volt, a tavaly megítélt összeg 25%-át pályázat nélkül igénybe veheti idén ősszel.) Ha valamely szervezethez nem jutott volna el a tájékoztatás a számára ily módon igénybe vehető összegről, azt kérjük, keresse meg Balogh Erikát, a kuratórium titkárát.

A pályázat benyújtásának határideje: 1992. november 3. A pályázat benyújtásának helye: az alapítványi irodában (a HT irodával közös).

A pályázat elbírálásának végső határideje: 1992. november 13.

Budapest, 1992. október 19.

A kuratórium nevében:

Kupcsik József rektorhelyettes,
a közművelődési bizottság elnöke

A privatizáció lehetőségei Magyarországon

Bihari Péter előadása a Társadalomelméleti Kollégiumban

Kevesen vitatják, hogy a mai magyar gazdasági átalakulás kulcskérdése a privatizáció. Epp ezért a privatizációs tendenciák területén való tisztánlátás elengedhetetlenül fontos minden gazdasági szakember számára. Ehhez nyújtott nagy segítséget Bihari Péter előadása október tizenharmadikán a Társadalomelméleti Kollégiumban (a TEK-ben). Az előadó volt egyébként az 1980-ban megalakult TEK első igazgatója, jelenleg a Kereskedelmi Bank Gazdasági Előrejelzése Főosztályán dolgozik.

Előadásának bevezetőjében elmondta, hogy jelen esetben kizárólag a privatizációs folyamat konceptuális, mechanikai kérdéseire szeretne koncentrálni. Az olyan (egyébként rendkívül fontos) problémák, mint például, hogy kik a privatizáció haszonélvezői, most nem kerülnek elemzésre.

Kelet-Európában alapvetően két privatizációs modell merül

fel a gazdasági tulajdonszerkezet megváltoztatására — kezdett bele mondanivalójának érdemi részébe Bihari Péter. A piacform-megoldás, mellyel legalábbis szándékait tekintve a térségben egyedül Magyarországon kísérleteznek, illetve a „vaucser-rendszer, mely Lengyelországban és a Cseh és Szlovák Köztársaságban képezi a vezető gazdaságpolitikusok elképzelésének alapját.

Az utóbbi privatizációs kísérlet lényege, hogy a lakosság állampolgári jogon, egyenlő módon, a piac kiiktatásával kap ingyenes vagyonszerkezetet. A magyar gazdaságok (pp az az) vezetői el ezt az alternatívát, mint véleményük szerint ez nem oldja meg az elmúlt gazdasági rendszer legégetőbb problémáját, a tulajdon elszemélytelenedését.

A piacform-megoldás Magyarországon azért is járható út, mert egyrészt a múlt reformjainak köszönhetően kialakult egy piaci jogi és intézményrendszer, egy piacgazdaságnak megfelelő kulturális-társadalmi magatartás, másrészt az ország nemzetközi megítélése annyira pozitív, hogy bizvást számíthatunk jelentős külföldi tőkebeáramlásra.

A cseh, szlovák és a lengyel gazdasági szakemberek szerint azonban a keresleti oldalról nincsenek meg a piacform-megoldás feltételei. Döntéseiket jelentősen befolyásolták nem gazdasági szempontok is (társadalmi igazságosság, esélyegyenlőség, azaz egyfajta baloldali nosztalgia). A keresleti elégtelenség problémája természetesen Magyarországon is felmerült, de ezt a hazai szakemberek a külföldi tőkebeáramlással és a megtakarítási hajlandóság növelésével kezelhetőnek tartották.

Az előadó a továbbiakban a magyarországi privatizációs technikákat ismertette. Természetesen

csakis olyan hitelkonstrukció jöhet számításba, mely nem vezet pénzügyi felbomláshoz. Az alapvetően a következő, a Nemzeti Bank pótlólagos pénzmennyiségét teremt, melyet a vállalkozók kedvezményes formában felvehetnek. A felvett pénzmennyiség (melyet a vállalkozók a privatizálendő vállalatok megvásárlására fordítanak) végül az Állami Vagyonügynökséghez kerül, onnan pedig (törvény alapján) visszaáramlik a Nemzeti Bankhoz, így csökkentve az államadósságot.

A probléma ott van, hogy a pénz elszivárog.

A vállalatok, illetve az önkormányzatok csak akkor érdekeltek a privatizációban, ha részesülnek az árbevételből. Így a pótlólagosan teremtett pénz egy része bekerül a normál gazdasági körforgásba, ahol is (mivel a tulajdonosváltásból nem következik az output növekedése) inflációt gerjeszt.

A másik nem kevésbé súlyos probléma abból adódik, hogy az Állami Vagyonügynökség kormányzati és nem parlamentre ellenőrzés alatt áll. Az ÁVÜ-re így állandó nyomás nehezedik a kabinet részéről, hogy a privatizációból befolyó árbevétel az MNB helyett a Pénzügyminisztériumba vándorol.

jon a költségvetési deficit csökkentése céljából.

Es ez még nem minden. A vezető gazdaságpolitikusok jelentősen alábecsülték a keresleti elégtelenség problémáját. A privatizálendő állami vagyion értékét kb. 2500 milliárd forintra becsülték. Ezzel szemben az összes lakossági megtakarítás (melynek tekintélyes része nem fektethető be) mindössze 1100 milliárd forintra rög. Még ha ehhez hozzácsapjuk a Magyarországra befektetett külföldi tőke értékét (kb. 4 milliárd dollárt) akkor is óriási a különbség a kereslet és a kínálat között.

Az a kormányzati szándék, mely szerint 3 év alatt az állami tulajdon felét privatizálniak piacform módon elve kudarcra volt ítélve. Az ily módon elhúzódo privatizáció Magyarországot megfosztotta a térségben elfoglalt kivételes helyzetéről. Arról nem is beszélve, hogy a külföldi tőke szívesebben fektet be ott, ahol olcsóbban kapható a szakszervezetek, azaz valahol a Távol-Keleten vagy Dél-Amerikában.

Kiutat nem a piacform privatizációs technika tömegesebb alkalmazása jelentheti. Ennek főleg politikai akadályai vannak. Természetesen hiba lenne azt hinni, hogy ez a megoldás abszolúte ki lett irtva a magyar privatizációból. Gondoljunk csak a földtulajdon „rendezésére”.

Az előadás befejező részében Bihari Péter egy érdekes eszmefuttatást vázolt annak megmagyarázására, hogy bár a lakossági megtakarítások növekednek, a lakosság nem akar részt venni a privatizációban (azaz miért nem akar népi kapitalizmus kialakulni). Ezzel kapcsolatban megjegyezte, hogy a tulajdonosi réteg beszüklése nemzetközi tendencia. Úgy tűnik, a kistulajdonosi rendszer egyszer és mindenkorra a múlté.

Az alapvető ok, amiért a lakosság jobban kedveli a takarékbetétet (na meg az állami papírokat), mint más megtakarítási formákat a motivációban keresendő. A megtakarítást nem a szűk értelemben vett hozammaximálás vezérli, hanem a jövővel szembeni negatív várakozások (a megtakarítások tehát kényszermegtakarítások). Ehhez járul még a magyar tőkepiac fejletlensége.

Az előadó jóslata elég megdöbbentő (mármint a kormányzati szándék fényében) véleménye szerint az állami tulajdon lassú növekedésére lehet számítani, és mivel megoldatlan az állami kézen maradt tulajdon működtetése, a következő kormány ugyanazon döntési dilemmák előtt fog állni, mint a mostani két évvel ezelőtt.

Végül az előadó (eléggyé vitára ingerlően) megjegyezte: „A magyar megoldás fantáziaszegény. A cseh és a lengyel modell sikere problematikus, de eredetiségük tiszteletre méltó.”

Majer Balázs

Kurzusok a Rajkban

Management kurzus: Azoknak, akiknek a mikroökonómia túl száraz, akik vallják, hogy gyakorlat teszi a mestert, akik a gazdasági élet felé orientálódnak a Rajk mellett (persze csak másodsorban...) Egy kis izelítő a tematikáinkból:

vezetési módszerek, képességfejlesztő tréningek (húha), esettanulmányok, bevezetés a personalmanagementbe. A kurzusról való távozás után reklamációt nem fogadunk el. (Mészáros Ági és Tölgyesi Ági)

Mítisír a hogyishívják: A kötelező olvasmányokon alapuló kötetlen beszélgetések a tudomány, konkrétan a gazdasággal foglalkozó tudományok lehetséges megközelítési módjait elemzik majd. Milyen elvek alapján választunk közgazdasági elméletet magunknak? Mi a választék? Hogyan adhatók eltérő magyarázatok ugyanarra a kérdésre, s lehet-e, hogy egyszerűen több is helyes? Összefoglalva: Mítisír a hogyishívják? (Esz Péter)

Forgó eszközök, álló mások: Gondoltad, hogy a Daimler kocsiknál 10 000 féle üléshuzat közül választhatsz? Hogy a Mazda kocsik szerelésénél már csak az ablaktörlőmotor behelyezését végzik emberek? Építsen-e a magyar állam Győrnél kikötőt, vagy bízzuk ezt a piac más szereplőire? A

kurzuson ezek és hasonló kérdések kerülnek terítékre a logisztika, közlekedés, termelés-menedzsment és távközlés témaköréből. Várunk mindenkit, akit egy kicsit is érdekel a téma. De azokat is, akiknek fogalma sincs, hogy mi ez a szó: hülyeség. (Bősze Tamás és Gritsch Máttyás)

Bevezetés a vállalat-gazdaságtanba: Avagy amit kínálunk, tallózás a vállalat-gazdaságtan és a pénzügyi határmezsgyéjén, beszélgetések és közös gondolkodás (némi olvasással és kutatással fűszerezve) vállalatokról, stratégiáról, marketingről és finanszírozásról, az állami szabályozásról, a pénzügyi szféráról, bankokról és tőzsdéről, az elméletekről és a gyakorlatról és persze arról, ami éppen eszünkbe jut. (Dolgos Olga és Wimmer Ági)

Piacról több tételben: A tíz-tizenkét alkalomra tervezett beszélgetéssorozat során alapvetően a piacgazdaság működésével, erőnyeivel és hibáival, a működéséhez szükséges, illetve a működését gátló állami korlátozásokkal foglalkoznánk. Ezen belül a következő témákat tárgyalnánk meg: Mi a piacgazdaságtan? Van-e értelme? A közgazdászok konzervativizmusa. Hogyan működik a piac? A piac hatása az emberi viszonyokra. Az ár és a magántulajdon szerepe. Az önérdék fontossága. Az egyenlőség értelme a piacgazdaságban. A szabad piac és az emberi szabadságjogok összefüggése. Az emberek és az állam viszonya. A politikai anarchia és a szabad piac kapcsolata. A piac jogi szabályozása. Az állam szerepe a piac szabályozásában. Az értelmiségiek viszonya a piachoz. Szükséges volt-e a szocializmus bukása? (Gyöngyösi Szabolcs és Szendi Sándor)

Érdekes dolog, avagy kurzus az I/1-ben: A kurzus nem lesz vérszegény komoly, erre biztosított a kurzusvezetők személyisége. Mindazonáltal szeret-

nénk olyan dolgokról beszélni, amelyeket mi és remélhetőleg a kurzustagok érdekesnek tartanak, részben a közgazdaságtanban, részben rokon tudományokban. Közgazdaságtani előismeret nem szükséges. Gyümölcsöt és süteményt lehet hozni. Néhány példa: fogoly-dilemma — condorcet (Arrow) paradoxon — potyautas-jelenség — a parádi-probléma, avagy kik azok a zöldek és hogyan védekezünk ellenük-paradoxon — a hogyan építsünk galériát-probléma (Ungvári Gábor, Kónya István, Kele és Árpi)

„Úgy érezte, szabadon élt”, avagy liberalizmus elméletben és gyakorlatban: Kurzusunkon kötetlen beszélgetések formájában foglalkozunk a liberalizmus elméleti alapjaival, majd a „mindennapi” élet érdekese, sokszor ellentmondásos problémáit vitatjuk meg, például kábítószer-fogyasztás, prostitúció, abortusz, környezetszennyezés stb. Egy-egy sörözéssel, biliárdozással kellemesebbé tehetjük kurzusunkat. (Vigh M. Szabolcs és Zsámboki Balázs)

Már második éve; pénzügyektől a szexuálpszichológiáig! A szakmai oldal: 1. Részvénytulajdonos befektetésorientáció, vállalati pénzügyek; 2. Szerencsejáték (kaszinó, lóverseny, nyerőautomaták, egyéb) törvényi szabályozása, gyakorlati helyzete, problémái, amely a két, immár dolgozó kurzusvezető szakterületét jelenti, szeretnénk csapongani az általuk is érdekesnek tartott témák között. Melybe a tudománytörténeti érdekességektől Füst Milán: Szexuálpszichológiai elméleteknek kerestül a bridge-tanítás is belefér. Mindent alapvetően azzal a céllal, hogy megismerjük egymást, illetve rajtunk keresztül ti a szakkollégiumot. Hogyan élünk, mit csinálunk, esetleg érdemes-e hozzánk tartozni... (Halász Mihály senior és Gitányi Gábor volt senior)

Listánk valószínűleg nem teljes. A kurzusokra minden érdeklődő elsőt és másodévest szeretettel várunk.

A szakkollégisták

Aktuális szakkönyvek rováta

Bolyongva: a Wall Streeten Bankárképző
Az üzleti terv Park
Az üzlet beindul Park
A növekedés irányítása Park
Basic Accounting Park
Management Accounting Park
Légy ura időnek! Park
Üzleti illemkódex Park
Menedzser kiképzőtár
Mélyponzon Park
Hétköznapi pszichológiai sorozat
Adózás SALDO

Adózási példatár SALDO
Munkajog a gyakorlatban CO-NEXUS
Csődjogi praktikum CO-NEXUS
Vám- és devizajogszabályok változása 1992
A könyveket az ország legszűkebb választékát kínáló közgazdasági üzletében, a STUDENT boltjában vásárolhatjátok meg a főépület földszintjén. Hallgatóknak, oktatóknak 10 százalék kedvezmény!

Gólyák, figyelem!

Az aulában másképp vagy a Kinizsi utcai épületben járva biztosan találkozott már olyan munkalehetőséget kínáló plakáttal, amelynek a fejlécén ez állt: Universitas.

Szeretnénk most egy kicsit beavatni az Universitas működésébe, szeretnénk megmutatni, hogy milyen lehetőségek vannak bekapcsolódni a „cég” munkájába.

Az Universitas az első, diákok munkavállalására specializálódott diákszövetkezeti csoport. 1983-ban 17 közgazdász diák alapította, azóta 6000 fős országos méretű vállalkozással (MELO-DIÁK) nőtte ki magát. Tagja lehet minden diák, aki alkalmi vagy hosszú távú munkákkal akarja megélhetését könnyebbé tenni. A belépés feltétele, hogy aláírd a belépési nyilatkozatot és befizedsz az 1000 Ft vagyoni hozzájárulást. Ezzel a diákszövetkezet tulajdonosává válsz, azaz szavazati jogot nyersz a félévenként összehívott taggyűlésekre. Ha kilépsz a diákszövetkezeti csoportból visszakapod az 1000 Ft-ot.

A munkák szerzése és szervezése a következőképpen történik:

Különböző állami és magáncégekkel, vállalatokkal kötünk szerződést, amely meghatározott munka elvégzésére kötelez bennünket. Aki az illető céget „felfedezte”, az a szerződésben szereplő pénzügyi arányában jutalékot kap. Tehát: ha van ötleted, kapcsolódj, itt az alkalom: csinálj pénzt belőle! A munka megszerzése utáni fázis a munka szervezése, menedzselése. Ez a témavezetők dolga, az ő nevüket láthatod a plakátokon. Az egész szervezetet egy ötfős intézőbizottság (IB) irányítja, többségük most is diák.

Ha az Universitasnál dolgozol, akár, mint szervező, akár mint mezei tag, betekintést nyerhetsz a gazdasági élet valóságába, és erődhöz, kedvedhez mérten próbálhatod ki magad. A diákszövetkezetnek épp ez a jellege teszi lehetővé, hogy szakmai gyakorlatodat is nálunk töltsd.

És még egy fontos és kellemes tudnivaló: Minden év végén az az évben összegyűjtött kereseted 20-30 százalékát megkapod nyereségrészesedés címén, amennyiben ezt pénzügyi helyzetünk lehetővé teszi.

Aktuális munkákat és egyéb híreket, lásd a megfelelő rovatnál!

Ha kedvet kaptál, vagy még egyebet is meg akarsz tudni rólunk, akkor tárt ajtókkal várunk az irodában! (A Közgáz Kinizsi utcai épületében, az I. em. 160-as szobában.)

1. Újságkiadás a város egész területén
2. Adatrögzítés — hosszú távú munka
3. Reklámanyag-kiadás a város egész területén
4. Jó megjelenésű lányoknak magas kereseti lehetőség
5. Kérdőív felmérés
6. Évhalasztóknak fizikai munka

Sporthírek

Női kosárlabdacsapatunk eddig a bajnokságban hét mérkőzésből hatot megnyert, Szekszárdon is mindössze csak három ponttal kapott ki.

Kosaras női ficsapatunk eddig minden mérkőzését megnyerte. Utolsó mérkőzés eredménye: NB I. Közgáz-Matáv—Albacomp Softco 87:59; NB I. ifi Közgáz-Matáv—Albacomp Softco 66:53. Legjobb dobók: Fábrián 19, Füzési 16, Szuchy 15, Pintér 12.

A csapatot sponzora a Magyar Távközlési Rt. nagy figyelemmel kíséri a csapat szereplését, hiszen a jövőbeni támogatás az eredményen múlik elsősorban. Mindenképpen szeretnénk megfelelni az elvárásoknak, a csapat fennmaradása a támogatástól függ. Női kosarasaink következő mérkőzése itthon a Soproni Postás elleni rangadó lesz október 25-én vasárnap 16.30-kor a Kinizsiben. Előtte 14.30-kor az ificsapat játszik. A Sopronnak is csak egy veresége van. Október 30-án pénteken is itthon játszanak lányaink a Komlói Bányász ellen 17 órakor.

Asztaliteniszeseink kevésbé szerepelnek jól, mint NB I-es újoncok, de bíznunk benne, hogy hamar megszokják a légkört és egy-két győzelmet szereznek a bajnokság folyamán. A Szabaria ellen játszanak október 24-én szombaton a Kinizsiben.

Női NB I-es röplabdacsapatunk következő itthoni mérkőzése október 30-án pénteken 18 órakor a Dutep SC ellen lesz, majd 31-én szombaton 11 órakor a Muse-Bonus Eco lesz a lányaink ellenfele.

Férfi NB II-es kosárlabdacsapatunk első mérkőzésén a csoport egyik legjobbjával mérkőzött csapatunk, s bár a támadásban jól játszottunk, védekezésben megérettük Matskasi István — aki azóta már külföldön tanul fél évig — és László Zsolt hányját. Az eredmény Közgáz—Malév 104:109. A következő három mérkőzésen már azt hozza a csapat, ami tőlük elvárható volt. A MACF II-t 137:78-ra vertük, ahol Mátrai Balázs, mint „fiatal” 23 pontot szerzett. Az Esztergom ellen 96:71-re, míg a GEAC ellen — bár a legfiatalabb összeállításban — 80:72-re nyertünk.

A TANSZÉK

Írta: Böhm, dr. Mágénheim és Józsi
Történet: A mintagazdasági tanszéken, 1992-ben

(Az előző rész tartalmából: A tanszékre érkezők nem ismerhetik meg a Coca-Cola-érzést és a McDonaldst. Vezér alternatív források után néz a tanszék finanszírozásához. Banfi bácsi halai eltűnése, ha nem fogadja el Vezér ajánlatát.)

(Zöld Fülöp és Egri Attila demonstrátorok beszélgetnek a hallgatói gyűlésen.)

Z. F.: Nem mondom, azt hittem, sokkal unalmasabb egy ilyen gyűlés. Máskor órákig nem történik semmi, most meg mindjárt pankráció is lesz. Mégsem az a csődés, meg-hitt zogocsa ez, ahol nyugodtan elbeszélgethetünk.

E. A.: Engem kifejezetten érdekel az ösztöndíjkérdés. Különösen azóta, amikor az az utolsó fizetésnél már nekem kellett a pénzárósnak ösztöndíját fizetni. Sajnos, az állagot csak éppen meghaladóak ugyanis negatív összegbe csusszantak a keretösszeg újraszabályozása miatt. Hal Asztrid, a barátom, akinek soha nincs kettő egészét szignifikánsan meghaladó átlaga, hülyére röhögte magát, mert önéki egyszerűen nulla az ösztöndíja, míg én heteket tanultam a vizsgaidőszakban, hogy elérhessem a 4,8-as évfolyamát. Na, persze, ami-

kor a szemét Delmich egyedül velem kiszúrta, és négyest adott az alternatív tárgyon, inkább én is megbuktam, és leadtam, hogy ne rontsa az átlagom.

Z. F.: Én csak a szűkelítésképzés miatt aggódom. Azt hallottam, hogy az egyetemi ágra automatikusan bejutó 100 főbe biztos, hogy egyből befog kerülni az a 160 ember, aki erre a képzésre jár. És ráadásul azt is hallottam, hogy nem is kell többet tanulniuk. Például az Optimális tárgyból csak két pluszórájuk van. Sőt mellékszámításból nincs is pluszórájuk, mert állítólag a mellékszámítás olyan magától értetődő, hogy inkább még a rendes órákeretből is lecsipentenek az emelt mellékszámítási órákat.

E. A.: Te, és hoztál magaddal fényképeket?
Z. F.: Melyik előadóra gondolsz? Biztos a tanszéki Lutra-albumba kell.

L. A.: Nem, tévedsz. A Mintavállalat órára kell. Azt

(Folytatás az 1. oldalról)

lását ilyen alacsony árak mellett is.

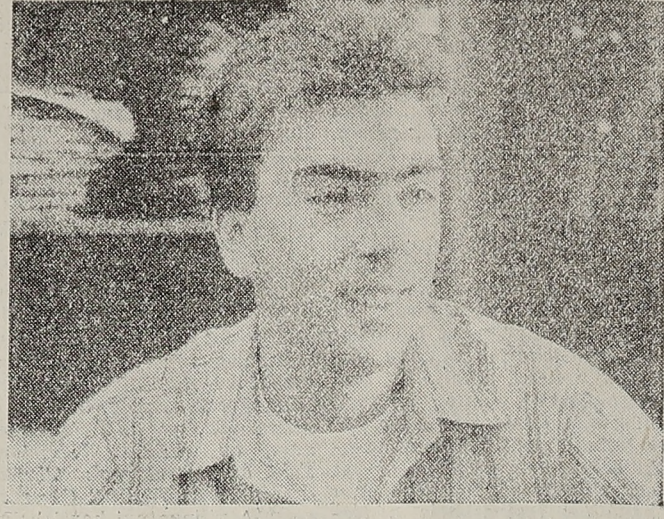
Doki: Mi hosszú távban gondolkodunk és ez elképzelhető a vállalt kötelezettségek teljesítése nélkül.

— Kik segítik majd a szervezést?

Öcsi: Alapvetően egyetemisták, hiszen a működést közgazdász rendezősséggel oldjuk meg.

Doki

Öcsi

Fotó: Komz

Autóvásárlás

Akármiilyen súlyos is az egyetem anyagi helyzete, számos protokolláris kötelezettség és más feladat teljesítéséhez szükség van gépkocsira. Jelenleg három személyautóunk és két Barkasunk van. Mindhárom műszaki állapota lehangoló, az egyik személykocsi szervizelésre hevenyezer forintot kellett volna költeni az összel, ám csak azokat a javításokat végeztették el, amelyek feltétlenül szükségesek voltak. A két kisteherautó teljesen lerobbant, életveszélyes lenne velük közlekedni.

Mind ezek tudatában az egyetem vezetése úgy döntött, hogy meg kell kísérelni előrehozni az autók legkesőbb márciusban esedékes cseréjét, lehetőleg még az idén be kell szerezni egy vagy két új személyautót, illetve egy kisbuszt. (Az utóbbi nemcsak személyszállításra, hanem a GI egyes beszerzési feladatainak ellátására is használható lenne.) E döntés mellett szűl, hogy jövőre az adózási szabályok változása miatt többé kerülne a csere, továbbá, hogy az idén talán még ki tud szorítani valamennyi pénzt erre a célra a gazdasági vezetés, amire 1993-ban semmi esély nem lenne.

A költségvetési törvény lehetővé tette, hogy az egyetem bizonyos pénzeszközait „kihelyezze”, kamatoztassa. Az autóvásárlásra csak ilyen kamatbevételeket használhat fel a GI. A beszerzéssel megbízott munkatársak jelenleg igyekeznek megtalálni azt a kedvezményes akciót, lízingelési vagy részletfizetési lehetőséget, amelyik segítségével a lehető legjobb feltételekkel bonyolítható le a vásárlás.

**ANYANYELVŰ TANÁR
USA-ANGOLT TANÍT
és lektorálást vállal.
Tel.: 117-7211.**

50 forint egy korsó sör

Ez mindent magában foglal. Mindenki ötletét szívesen fogadjuk.

Doki: Nem zárkózunk el attól sem, ha valaki konkrét közérdekű programmal áll elő és csak helyiséget igényel.

Öcsi: Segít még pl. Hevesi Tamás is, aki igazán jól ismeri a magyar zenei életet. Továbbá a Vigadó—Propaganda jegyiroda vezetője, és Zsolt egyéb ismerősei, akiket még rádiós múltjából ismer.

Doki: Itt említsük meg a

harmadik tagunkat is, Királyvári Zsoltot, alias Törpét, aki most balesete miatt nem lehet közöttünk. Aki kedvet érez sör csapolni vagy a klubban rendezni, azt várjuk csapatunkba. Elsősorban dekoratív hölgyek és izmos férfiak jelentkezését várjuk; Playboy méretei az irányadóak.

— Mire van még szüksége-tek?

Doki: Bizalomra.

Pályázat kis hibával

Cseh Balázs véleménye

— Eredményesnek érzed-e a pályázatot?

Cseh Balázs, Cseba: Összességében eredményesnek érzem. Elsősorban azt tartom nagy eredménynek, hogy a pályázat maga létrejöhett, hiszen az eddigi években nem ez volt a gyakorlat. A pályázat elveivel senkinek nem lehet kifogása, ugyanis bármilyen jól is működött a klub, de úgy éreztük, hogy ennél is lehet tökéletesebben működtetni. Ennek pedig legjobb útja a pályázat. Nagy eredmény továbbá a pályázatok nagy száma — 14-en indultak. Ebből is látszik, hogy rengeteg új ötlet, elképzelés van a klubbal kapcsolatban. Tény azonban az, hogy a pályázat konkrét lebonyolításában hibákat is elkövetünk. Ezek a technikai hibák azonban azt hiszem, nem befolyásolták a végső eredményt.

— Mi a véleményed a KÖZGAZDÁSZ egyik korábbi számában megjelent támadásról a HT ellen? Például, hogy augusztusig csak négy pályázatra számítottak?

Cseba: Ez az „elszólás” az én nevemhez fűződik. Erre a vádra azt hiszem, meggyőző válasz az a tény, hogy a jelenlegi győztes pályázat nem szerepelt a négy között.

— Figyelemmel kíséri-e a HT a klub működését ezután?

Cseba: Igen. Nem kívánunk azonban a klub felügyelő szerepet lenni, magunknak csak a sör minőségének rendszeres ellenőrzési jogát szeretnénk megtartani. (Még a bor, pálinka — a szerző.) A klub jogilag a gazdasági igazgatóságához tartozik, de minden lehetséges úton szeretnénk támogatni. Remélem, mindenki melegebbé fog üzemelni az „új” klub.

Beszélgetés Mervó Józseffel, a MESTA Kft. ügyvezető igazgatójával

— Mi a véleményed a pályázat végeredményéről?

Mervó József, Joe:

A HT értékelési rendje szerint a legjobb került az első helyre, bár szerintem ez a rendszer sok kívánivalót hagyott maga után. Elég amatőr volt a pályázat kiírása is, látszik a kezdő kéz, pedig ez az

egész azért komolyabb, mint egy vállalatgazdaságtan eset-tanulmány. Tévedésben voltunk a tekintetben, hogy ki dönt végül is a pályázat elbírálásáról. A hangsúlyt a HT igényeinek kielégítésére kellett volna helyezni, hiszen más szerv nem akart érdemben beleszólni vagy nem tudott, pedig ez egy realis elvárás lett volna.

Az interjúkat készítette: Cs. L.

A Közgáz Diák Centrum következő műsora 23-án, pénteken este 20.30—03.00-ig: koncert: No együttes; nonstop funky and soul disco (d. j.: Szeles Tibor); mozifilmek: Tökéletes katona (am. fsz.: Jean-Claude Van Damme, Dolph Lundgren), Wayne's World — Wayne világa (am. vígjáték); casino; teaház; jégkrémbar; koktéllár.

Október 30-án, pénteken este 20.30—03.00-ig: koncert: Ladánybene 27 együttes; nonstop funky and soul disco (d. j.: Szeles Tibor); mozifilmek: Omega zsaru (am. sci-fi krimi); A végső megoldás: Halál (Alien) (am. sci-fi horror, fsz.: Sigourney Weaver).

Helyreigazítás

„Hogyan halasszunk élet” című cikkbe — az október 9-i számunkban — hiba eszszott, a harmadik bekezdés második mondata helyesen így hangzik: Amak a másodévesnek, aki jövőre akar évet halasztani, különbözőzet vizsgát kell tennie az új rendszer azon tárgyaiból amiket ő nem tanult. Amik tanult, annak osztályzatát elfoglalják de az óraszám elszámolásakor az évhalasztó hátrányba kerül, mivel kevesebb órája volt például matematikából.

**KÖZGAZDÁSZ
A BUDAPESTI
KÖZGAZDASÁG-TUDOMÁNYI
EGYETEM LAPJA**

Felolvas szerkesztő: Halay Edit
Szerkesztőség: Budapest
IX., Fővám tér 8, 1093
Telefon: 117-4548

Kiadó: BKTE

92—5743 Szikra Lappuyomda,
Budapest

Felolvas vezető:
dr. Csöndes Zoltán
vezérigazgató

ISSN 0230—7529